

CA.O. ASEM

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE A MOLDOVEI

**CARTA
INSTITUȚIEI PUBLICE
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
A MOLDOVEI**

Chișinău-2015

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE A MOLDOVEI

AVIZAT

de Ministerul Educației
al Republicii Moldova
la data de

APROBAT

la ședința Senatului
Academiei de Studii
Economice a Moldovei
Proces-verbal nr. 7
din 29 mai 2015

Președinte al Senatului
Profesor universitar,
Academician

Grigore BELOSTECI

CARTA Instituției Publice *Academia de Studii Economice a Moldovei*

Academia de Studii Economice din Moldova este înregistrată în calitate de operator de date cu caracter personal, în temeiul Deciziilor emise de Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, după cum urmează:

- 1. Decizia nr. 1434096521951 din 12.06.2015**
- 2. Decizia nr. 1434099075182 din 12.06.2015**
- 3. Decizia nr. 1434096269551 din 12.06.2015**
- 4. Decizia nr. 1434101147580 din 12.06.2015**
- 5. Decizia nr. 1434095962332 din 12.06.2015**
- 6. Decizia nr. 1434101012694 din 12.06.2015**
- 7. Decizia nr. 1434095364405 din 12.06.2015**
- 8. Decizia nr. 1434100798112 din 12.06.2015**
- 9. Decizia nr. 1434100374855 din 12.06.2015**

CUPRINS

TITLUL I. CADRUL JURIDIC GENERAL ȘI PRINCIPIILE DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A ACADEMIEI DE STUDII ECONOMICE A MOLDOVEI (ASEM)	6
Capitolul I. Dispoziții generale	6
Capitolul II. Principiile care guvernează procesul instructiv-educativ și cercetarea științifică	8
Capitolul III. Misiunea, obiectivele și valorile ASEM	8
Capitolul IV. Autonomia universitară și libertatea academică	13
Capitolul V. Comunitatea universitară și spațiul universitar	15
Secțiunea I. Comunitatea universitară.....	15
Secțiunea a II-a. Spațiul universitar.....	16
Capitolul VI. Structura organizatorică, conducerea și responsabilitatea publică a ASEM	17
Secțiunea I. Structura organizatorică a ASEM.....	17
Secțiunea a II-a. Conducerea ASEM.....	18
Secțiunea a III-a. Conducerea operativă a ASEM.....	19
Secțiunea a IV-a. Prorectorii.....	20
Secțiunea a V-a. Exercitarea mandatului, competențele și atribuțiile Consiliului de Administrație al ASEM.....	21
Secțiunea a VI-a. Exercitarea mandatului, competențele și atribuțiile Consiliului Facultății.....	21
Secțiunea a VII-a. Exercitarea mandatului, competențele și atribuțiile Decanului și Prodecanului.....	22
Secțiunea a VIII-a. Exercitarea mandatului, competențele și atribuțiile șefului de catedră.....	24
Secțiunea a IX-a. Exercitarea competențelor și atribuțiilor de către subdiviziunile administrative.....	25
Secțiunea a X-a. Consilii, comisii, centre de specialitate, structuri consultative, în interesul învățământului și educației	26
Secțiunea a XI-a. Încetarea mandatului în structurile și funcțiile de conducere înainte de expirarea termenului.....	27
Secțiunea a XII-a. Incompatibilități și conflicte de interese.....	28
Secțiunea a XIII-a Responsabilitatea publică a ASEM.....	28
TITLUL II. ORGANIZAREA PROGRAMELOR DE STUDII UNIVERSITARE ȘI POSTUNIVERSITARE. STANDARDELE EDUCAȚIONALE	29
Capitolul I. Dispoziții generale	29
Capitolul II. Studiile universitare de licență și de master	32
Secțiunea I. Dispoziții generale.....	32
Secțiunea a II-a. Studii superioare de licență.....	33
Secțiunea a III-a. Studii superioare de master.....	34
Capitolul III. Studii superioare de doctorat	35
Capitolul IV. Programe de postdoctorat	36
Capitolul V. Activitatea de cercetare științifică	36

Capitolul VI. Promovarea calității în procesul instructiv-educativ și în cercetarea științifică.....	38
Capitolul VII. Promovarea învățământului centrat pe student.....	41
Capitolul VIII. Organizarea studiilor în ASEM.....	42
Capitolul IX. Cooperarea internațională, programe comunitare și studenți străini.....	44
TITLUL III. DISPOZIȚII CU PRIVIRE LA STATUTUL PERSONALULUI DIDACTIC, DE CERCETARE, DIDACTIC ȘI DE CERCETARE AUXILIAR ȘI PERSONALULUI NEDIDACTIC.....	45
Capitolul I. Funcțiile didactice și de cercetare și norma didactică.....	45
Capitolul II. Ocuparea funcțiilor și posturilor didactice și evaluarea calității.....	47
Capitolul III. Drepturile și obligațiile personalului didactic, științifico-didactic și științific.....	49
Secțiunea I. Dispoziții generale	49
Secțiunea a II-a. Incompatibilități și conflicte de interese.....	49
Secțiunea a III-a. Drepturile și garanțiile personalului didactic, științifico-didactic și științific.....	50
Secțiunea a IV-a. Obligațiile și garanțiile personalului didactic, științifico-didactic și științific.....	50
Secțiunea a V-a. Drepturile și obligațiile personalului științifico-didactic și de cercetare auxiliar și ale personalului nedidactic.....	51
Secțiunea a VI-a. Recompense și sancțiuni.....	51
Capitolul IV. Drepturile și obligațiile studenților.....	53
TITLUL IV. PATRIMONIUL. GESTIONAREA ȘI PROTECȚIA RESURSELOR PATRIMONIALE ALE ASEM.....	54
Capitolul I. Patrimoniul ASEM.....	54
Secțiunea I. Dispoziții generale.....	54
Secțiunea a II-a. Veniturile și cheltuielile ASEM.....	54
Secțiunea a III-a. Contabilitatea și raportarea financiară.....	55
Capitolul II. Gestionarea și protecția resurselor patrimoniale. Controlul ASEM.....	55
Secțiunea I. Gestionarea și protecția patrimoniului.....	55
Secțiunea a II-a. Controlul ASEM.....	56
TITLUL V. DISPOZIȚII FINALE.....	56
Anexa 1. Organigrama ASEM.....	57

CARTA ACADEMIEI DE STUDII ECONOMICE A MOLDOVEI

În temeiul prevederilor art. 35 din Constituția Republicii Moldova, pe baza dispozițiilor Codului Educației (Legea nr. 152/2014), ținând cont de Hotărârile Guvernului Republicii Moldova și Ordinele Ministerului Educației elaborate și adoptate în vederea aplicării Legii nr. 152/2014, în vederea aplicării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 537/1991, cu privire la înființarea Academiei de Studii Economice a Moldovei.

**Senatul Academiei de Studii Economice a Moldovei
adoptă prezenta**

CARTĂ

Ca expresie a acordului de voință al comunității universitare care consfințește misiunea și strategia cu privire la managementul activității educaționale și de cercetare științifică, structura, organizarea și funcționarea unităților academice și funcționale, administrarea patrimoniului și gestionarea resurselor umane cu respectarea strictă a legislației în vigoare.

Președinte al Senatului,
Prof. univ., Academician Grigore BELOSTECINIC

TITLUL I. CADRUL JURIDIC GENERAL ȘI PRINCIPIILE DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A ACADEMIEI DE STUDII ECONOMICE A MOLDOVEI

CAPITOLUL 1. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Academia de Studii Economice a Moldovei (în continuare, ASEM) este o instituție de învățământ superior, persoană juridică de drept public, nonprofit, apolitică, cu autonomie universitară și autonomie economico-financiară, atașată tradiției gândirii libere, libertății academice, recunoașterii drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și principiului supremației legii.

Articolul 2. ASEM este instituție de învățământ superior acreditată, parte a sistemului național de învățământ superior.

Articolul 3. ASEM a fost înființată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 537 din 25 septembrie 1991, în baza facultăților de economie și economie în comerț ale Universității de Stat din Moldova și în baza Institutului Economiei Naționale al Republicii Moldova.

3.1. **Fondator:** Ministerul Educației al Republicii Moldova.

Articolul 4. ASEM se identifică prin următoarele elemente:

4.1. **Denumirea oficială** este Instituția Publică Academia de Studii Economice a Moldovei (abreviat ASEM).

4.2. **Forma juridică de organizare:** Instituție de drept public.

4.3. **Denumirea oficială în limba engleză este:** *ACADEMY OF ECONOMIC STUDIES OF MOLDOVA.*

4.4. (1) Adresa juridică (sediul): *Republica Moldova, Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni nr. 61. MD-2005;*

4.5. Pag web www.ase.md.

4.6. **Însemne:** ștampila, drapelul, ținuta de ceremonie (robă și tocă) și următoarea siglă:

4.7. **Ziua ASEM:** 25 septembrie, data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Hotărârii de înființare a ASEM.

4.8. Proprietatea intelectuală a ASEM: sunt înregistrate la AGEPI, prin urmare, reprezintă proprietatea intelectuală a ASEM și pot fi folosite numai în condițiile legii, denumirea oficială și abrevierile: ASEM și A.S.E.M.

Articolul 5. ASEM este instituție de învățământ superior acreditată, parte a sistemului național de învățământ superior.

Articolul 6. ASEM are o structură academică și funcțională, structurile de conducere și funcții de conducere, misiune și obiective în conformitate cu legea și patrimoniu propriu de care dispune conform legii.

Articolul 7. ASEM, în calitate de persoană juridică de drept și de interes public, promovează, în mediul universitar, valorile concurenței oneste, respectând drepturile tuturor instituțiilor de învățământ și de cercetare științifică componente ale sistemului național de învățământ.

Articolul 8. ASEM își promovează oferta educațională și imaginea fără să aducă atingeri imaginii și reputației altor instituții de învățământ și de cercetare științifică, de stat, particulare sau confesionale, în condiții de egalitate, loialitate și transparență, respectând autonomia și etica universitară, potrivit legii și prezentei Carte.

Articolul 9.

- (1) ASEM dezvoltă și menține relații de cooperare cu universități, institute de cercetare științifică și autorități publice, întreprinzători privați din țară și străinătate, organizează manifestări științifice, activități profesionale și alte acțiuni în interesul învățământului superior și cercetării științifice.
- (2) ASEM poate organiza, în țară sau în alte state, programe de studii comune cu alte instituții de învățământ superior, cu respectarea reglementărilor legale naționale și a statelor respective.

Articolul 10. ASEM încheie contracte cu instituții publice și persoane juridice pentru realizarea unor programe de cercetare științifică fundamentală ori aplicativă.

Articolul 11.

- (1) ASEM, în scopul asigurării calității, sporirii eficienței, asigurării vizibilității internaționale și concentrării resurselor disponibile, se poate asocia în consorții cu instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare.
- (2) ASEM poate obține statut de filială a altor instituții de învățământ superior, din țară sau de peste hotare, în condițiile legii.
- (3) ASEM poate fuziona (contopire sau absorbție) cu alte instituții de învățământ, în condițiile legii.
- (4) ASEM se poate asocia în consorții și cu organizații de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creație artistică în baza unui contract de parteneriat, în condițiile legii.
- (5) Consorțiile, parteneriatele sau fuziunea se realizează fără a aduce atingere misiunii și obiectivelor ASEM sau drepturilor studenților, cu asigurarea criteriilor și standardelor de calitate, cu administrarea eficientă a bazei materiale.

Articolul 12.

- (1) Studiile în ASEM sunt organizate numai la programe de studii acreditate sau autorizate provizoriu cu finanțare de la bugetul de stat (planul/comanda de stat), aprobată de către Guvern, și pe bază de contract cu achitarea taxei de studii.
- (2) Studenții Ciclurilor I, II și III, studii integrate, doctoranzii și auditorii cursurilor de formare profesională continuă, înmatriculați la studii conform Planului (Comenzii de Stat) de pregătire a cadrelor de specialitate în baza de contract achită taxa de studii/instruire în modul stabilit în contractul de pregătire încheiat cu aceștia.

Articolul 13. ASEM respectă principiile înscrise în Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), își exprimă adeziunea față de Declarația de la Lima privind Libertatea Academică și Autonomia Instituțiilor de Învățământ Superior (1988) și față de Magna Carta a Universităților Europene (Bologna, 1988), participă la aplicarea Procesului Bologna, declanșat odată cu Declarația de la Bologna (1999), se raliază la acordurile internaționale semnate de Republica Moldova.

CAPITOLUL II. PRINCIPIILE CARE GUVERNEAZĂ PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV ȘI CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

Articolul 14.

- (1) În vederea realizării obiectivelor de educație, formare profesională și cercetare științifică, în ASEM, se aplică următoarele principii:
- a) principiul *autonomiei universitare*;
  - b) principiul libertății academice;
  - c) principiul răspunderii publice, în baza căruia structurile și persoanele cu funcții de conducere răspund public de performanțele instituționale;
  - d) principiul asigurării calității, în baza căruia activitățile de învățământ și de cercetare științifică se raportează la standardele de referință și de bună practică, naționale și internaționale;
  - e) principiul centrării educației pe student;
  - f) principiul echității, în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;
  - g) principiul eficienței manageriale și financiare, în baza căruia se urmărește obținerea de rezultate educaționale maxime prin gestionarea resurselor materiale și umane;
  - h) principiul transparenței, în baza căruia se asigură vizibilitatea totală a deciziilor și rezultatelor prin comunicarea periodică și adecvată a acestora;
  - i) principiul respectării drepturilor și libertăților studenților și ale personalului academic;
  - j) principiul independenței față de ideologii, religii și doctrine politice;
  - k) principiul libertății de mobilitate națională și internațională a studenților, cadrelor didactice și de cercetare științifică și personalului nedidactic;
  - l) principiul aprecierii statutului de educator și formator al cadrului didactic;
  - m) principiul *dialogului*, consultării entităților reprezentative ale mediului instituțional, de afaceri și social;
  - n) principiul *parteneriatului* cu entități reprezentative pentru mediul instituțional, de afaceri și social.
- (2) În ASEM, nu sunt admise discriminări pe criterii de vârstă, etnie, sex, origine socială, orientare politică sau religioasă, orientare sexuală sau alte tipuri de discriminare, cu excepția măsurilor afirmative prevăzute de lege.

CAPITOLUL III. MISIUNEA, OBIECTIVELE ȘI VALORILE ASEM

Articolul 15.

- (1) **Misiunea ASEM** este de a genera și a transfera cunoștințe prin:
- a) sprijinirea dezvoltării și afirmării studenților și cercetătorilor în domeniul științelor economice și administrative, precum și în alte subdomenii ale științelor sociale și umaniste;
  - b) cercetare științifică avansată raportată la cerințele sociale prin programe de studii de înaltă calitate pe toate ciclurile și în toate formele pregătirii universitare și post-universitare;
  - c) generarea de cunoaștere avansată;
  - d) educație și formare continuă a adulților.
- (2) Asumându-și vocația și valorile statuate la înființare și respectând tradiția instituțională dezvoltată în decursul deceniilor de personalități care au consacrat-o în țară și peste hotare, Academia de Studii Economice a Moldovei își propune să fie universitate de referință pentru zona Europei Centrale.

Articolul 16. Obiectivele ASEM, stabilite în vederea realizării misiunii, sunt următoarele:

- a) asigurarea și dezvoltarea resurselor și mijloacelor necesare desfășurării procesului instructiv-educativ și de cercetare științifică la standarde de referință competitive în Spațiul Național și European al Învățământului Superior și al Cercetării, definit prin Declarația de la Bologna (1999) și prin legislația în vigoare;
- b) organizarea și desfășurarea activităților specifice studiilor universitare și postuniversitare, cu asigurarea și respectarea standardelor de referință caracteristice fiecărui domeniu și program de studii;
- c) organizarea unor programe masterale și școli doctorale, promovarea valorilor științifice, culturale și a spiritualității naționale și universale;
- d) realizarea unui învățământ de calitate, flexibil și dinamic, raportat la nevoile dezvoltării societății bazate pe cunoaștere;
- e) respectarea și aplicarea principiului centrării procesului instructiv-educativ pe student;
- f) realizarea de parteneriate cu instituții, autorități, unități economico-sociale din țară și de peste hotare, în scopul organizării și adaptării programelor de studii și a cercetării științifice, la standardele de referință specifice calificărilor și la cerințele mediului socio-economic național și european;
- g) autoevaluarea și evaluarea periodică a activității didactice și științifice, ținând cont de standardele și indicatorii de performanță care asigură calitatea procesului de învățământ și a cercetării științifice;
- h) asigurarea performanței în procesul didactic și de cercetare științifică;
- i) realizarea unui management instituțional performant și transparent, bazat pe principiile autonomiei universitare, asigurării calității, eficienței și asumării răspunderii publice;
- j) dezvoltarea programelor de mobilități naționale și internaționale ale studenților, cadrelor didactice și de cercetare științifică, personalului didactic și de cercetare științifică auxiliar și personalului nedidactic;
- k) promovarea culturii calității în viața universitară și asigurarea unui mediu adecvat de dezvoltare profesională a membrilor comunității universitare, bazat pe respectarea normelor de etică universitară;
- l) cultivarea tradiției gândirii libere, a spiritului democratic, academic;
- m) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a principiului supremației legii;
- n) integrarea centrelor de cercetare în rețelele naționale și internaționale de excelență și realizarea de cercetări fundamentale și aplicative generatoare de valoare adăugată;
- o) climat adecvat pentru dezvoltarea personală a membrilor comunității universitare;
- p) baza logistică și profesională pentru educația continuă;
- q) condiții pentru promovarea parteneriatelor la nivel național și internațional;
- r) dezvoltarea relațiilor cu absolvenții;
- s) transparența managementului instituțional;
- t) consolidarea spiritului de comunitate universitară;
- u) promovarea valorilor științifice, culturale și etice în comunitatea națională și internațională;
- v) menținerea relațiilor profesionale, științifice și sociale cu absolvenții ASEM.

Articolul 17. Valorile ASEM

ASEM promovează valorile corelate principiului universal al nevătmării, după cum urmează:

- 17.1. Dreptatea și echitatea** – membrii comunității universitare vor fi tratați drept, corect și echitabil. Nu este permisă discriminarea sau exploatarea, indiferent dacă acestea sunt directe sau indirecte.

ASEM adoptă măsuri ferme pentru nediscriminare și egalitate de șanse exprimate prin acces la studii, angajare și la programe, pentru eliminarea conflictelor de interese, pentru prevenirea și combaterea oricăror forme de corupție, favoritism și nepotism.

Realizarea valorilor morale de dreptate și echitate în mediul universitar presupune respectarea următoarelor principii:

✓ ***Nediscriminarea și egalitatea de șanse***

Discriminarea în mediul academic reprezintă tratamentul inegal al unei persoane, tratament care urmărește sau conduce la încălcarea ori limitarea drepturilor persoanei respective pe baza genului, rasei, vârstei, dizabilității, orientării sexuale, a naționalității, etniei, religiei, categoriei sociale, stării materiale sau mediului de proveniență, alte criterii protejate.

✓ ***Eliminarea conflictelor de interese***

Personalul didactic (inclusiv membrii conducerii ASEM și ai tuturor structurilor sale) și nedidactic vor lua măsurile de rigoare în scopul evitării conflictelor de interese care ar putea compromite, direct sau indirect, îndeplinirea obligațiilor lor.

✓ ***Prevenirea și combaterea corupției***

Corupția este una dintre maladiile sociale grave. În mediul universitar, corupția generează tratament inechitabil, nedreptăți și favoritisme, subminează aplicarea principiului meritului și creează suspiciune și neîncredere în valoarea diplomelor și competența profesională a absolvenților. Corupția slăbește sentimentul dreptății și apartenenței.

Printre cele mai grave forme de corupție în mediul universitar, se numără:

- traficul examenelor de admitere și absolvire (vânzarea, cumpărarea sau substituirea de lucrări contra bani, servicii sau contraservicii);
- solicitarea de către membrii personalului universitar de bani sau cadouri, precum și tentative de mituire sau mituirea acestora, precum și cointeresarea în alte forme;
- solicitarea unor servicii personale, de orice tip, de la persoane care sunt sau care urmează să fie în proces de evaluare, angajare, sau promovare, precum și oferirea unor astfel de servicii în schimbul indulgenței.

17.2. Tentativa de corupere. Constituie abateri sancționabile faptul de a oferi bani, cadouri sau servicii personale cadrelor didactice, științifice, nedidactice etc., atunci când acceptarea acestor cadouri/servicii are drept scop, în mod explicit sau implicit, furnizarea serviciilor deja prevăzute în fișa postului unui angajat sau influențarea procesului de evaluare, angajare sau promovare.

Este interzis favoritismul, indiferent de criterii (prietenie, rudenie, afaceri, afiliere de orice tip etc.) în procesul de evaluare, angajare sau promovare, salarizare sau la împărțirea sarcinilor didactice sau administrative. Favoritismul nu se confundă cu preferință pe bază de competențe demonstrate (de exemplu, cazuri de angajare pe motive de competență deosebită sau de excelență profesională recunoscute de către comunitatea specialiștilor în domeniu).

Toate aceste cazuri vor fi sancționate de la avertisment până la eliminarea din ASEM.

Acceptarea de cadouri simbolice de către personalul universitar este legitimă doar atunci când este evident că nu este de natură să influențeze direct sau indirect procesul educațional, de evaluare, de angajare, sau de promovare.

17.3. Meritul. ASEM asigură recunoașterea, cultivarea și recompensarea meritelor personale și colective care conduc la realizarea misiunii instituționale. Printre acestea, se numără dedicarea față de profesie și studiu, față de ASEM și membrii comunității academice, creativitatea și talentul, eficiența și performanța.

În cazul cadrelor didactice, meritul se stabilește, de obicei, după: calitatea cursurilor, seminarelor, a activității de îndrumare a studenților, publicațiilor științifice, câștigării de granturi de dezvoltare și cercetare individuală și instituțională, evaluarea făcută de studenți, implicarea în dezvoltarea facultății, a programului de studiu, a domeniului propriu, în rezolvarea problemelor studenților, în atitudinea față de progresul personal, în prestigiul conferit instituției și specialității în care lucrează, implicarea în creșterea cunoașterii și democratizării în societate etc.

În cazul studenților, meritul se stabilește în contextul unor criterii de evaluare a performanțelor la cursuri, seminare și laboratoare, la concursuri profesionale, la licențe și disertații, în implicarea în viața asociativă, acțiuni civice etc.

Pentru conducere, criteriile se referă, mai ales, la managementul eficient al resurselor, crearea și menținerea standardelor profesionale și morale ridicate în ASEM.

Responsabilitatea față de standardele de evaluare a meritului și de aplicare revine conducerii catedrelor și consiliilor facultăților și departamentelor, subdiviziunilor, rectoratului.

Orice evaluare a meritului după alte criterii decât standardele profesionale și morale este viciată. Consiliile de etică intervin mai ales atunci când aceste structuri nu asigură aplicarea principiului meritului în proiectarea și evaluarea activității universitare, și propun sau aplică sancțiuni, inclusiv conducerii.

17.4. Profesionalismul. Principiul profesionalismului este încurajat în mediul academic în vederea creșterii competitivității și a prestigiului calității științifice și educaționale și a cercetării.

Profesionalismul este dat de: competența în exercitarea profesiei, prestigiul prin dedicarea față de cariera academică, încrederea studenților în autoritatea intelectuală și morală a cadrului didactic, solidaritatea colegială cu cei care respectă standardele morale și de profesionalism din universitate.

ASEM se angajează să cultive un mediu propice pentru cercetare și competitivitate. În acest scop, vor fi promovate programe academice la standarde înalte, capabile să conducă la evoluția cunoașterii, la formarea specialiștilor competitivi și la creșterea prestigiului în cercetare. Vor fi încurajate și recompensate orientarea spre calitatea științifică, pedagogică, în mod deosebit, spre excelență, a profesorilor, cercetătorilor, studenților și a programelor de studii și cercetare.

17.5. Onestitatea și corectitudinea intelectuală

ASEM apără dreptul la proprietate intelectuală.

Beneficiile și recompensele vor fi acordate celor care se află la originea proprietății intelectuale. Toți cei care au participat la diferite stadii ale cercetării ale cărei rezultate devin publice trebuie menționați, în spiritul onestității profesionale, al recunoașterii și recunoștinței.

Este interzisă orice formă de fraudă intelectuală: plagiatul total sau parțial, copiatul în cadrul examenelor sau concursurilor, „fabricarea” rezultatelor cercetărilor, substituirea lucrărilor sau a identității persoanelor examinate, preluarea lucrărilor de la colegi sau profesori, ca și tentativele de corupere spre fraudă.

17.6. Transparența. ASEM respectă principiul transparenței tuturor categoriilor de informații care interesează membrii comunității universitare, potențialii candidați, absolvenții, instituțiile cu care colaborează și publicul larg, asigurând o informare consistentă și corectă. Prin aceasta, facilităm egalitatea de șanse în competiție și asigurăm accesul echitabil la resursele universitare. ASEM interzice ascunderea, falsificarea sau denaturarea informațiilor la care au dreptul membrii săi și publicul larg.

17.7. Responsabilitatea. Principiul responsabilității personale, profesionale și sociale impune evitarea comportamentelor de natură să provoace prejudicii morale sau materiale unei persoane sau unei instituții, în scopul menținerii unui climat adecvat mediului academic. Responsabilitatea se manifestă față de studenți, față de subordonați, de angajați; ca responsabilitate colegială față de persoanele și instituțiile cu care ASEM are relații, precum și față de comunitatea locală.

ASEM își încurajează membrii să se distingă prin activism și prin implicare în problemele profesionale și publice, prin colegialitate și cetățenie responsabilă. Programele și activitățile universitare vor fi orientate spre nevoile societății. Atunci când membrii săi reprezintă public ASEM-ul, trebuie să respecte standardele etice și profesionale.

Membriilor ASEM le este garantat dreptul de a critica public, întemeiat și argumentat, încălcările standardelor profesionale și de calitate, ale drepturilor membrilor comunității universitare și ale colaboratorilor.

Nu sunt permise și vor fi sancționate: dezinformarea, calomnierea, denigrarea publică a programelor și persoanelor din instituție de către membrii propriei comunități.

17.8. Respectul și toleranța. ASEM promovează existența unei comunități academice în cadrul căreia este respectată demnitatea fiecăruia într-un climat liber de orice manifestare și formă de hărțuire, exploatare, umilire, dispreț, amenințare sau intimidare. ASEM aderă la valoarea toleranței față de diferențele între oameni, între opinii, credințe și preferințe intelectuale. Sunt interzise manifestările misogine, rasiste, șovine, xenofobe și hărțuirea sexuală.

Atitudinile critice, dezacordul față de valorile sau acțiunile unei persoane sau grup, care nu sunt însoțite de comportamente care pot fi considerate agresive sau insultătoare, în sensul definit de etica universitară, sunt acceptate și încurajate în scopul progresului în înțelegere, cunoaștere și dezvoltare.

17.9. Hărțuirea. Acțiunile care creează un climat de intimidare, teamă și ostilitate sunt considerate ofensatoare pentru orice persoană.

Hărțuirea reprezintă comportamentul degradant, intimidant sau umilitor care urmărește sau conduce la afectarea gravă a capacității unei persoane de a-și desfășura, în mod firesc, activitățile profesionale și de studiu, sau de a-și exercita drepturile. Hărțuirea constă, de regulă, într-un comportament repetat (amenințări fizice și verbale, critici umilitoare, avansuri sexuale etc.), dar poate consta și din acte singulare, atunci când acestea au o natură agresivă.

Având în vedere faptul că multe dintre acțiunile de hărțuire (de ex., urmăriri, telefoane insistente) au loc în afara universității, faptul că acestea nu au avut loc în spațiul universitar nu poate constitui un motiv pentru care s-ar situa în afara prevederilor legale.

Atunci când este exercitată de către persoane cu funcții ierarhic superioare victimei, atunci când este exercitată de profesori asupra studenților, sau de evaluatori asupra persoanelor evaluate, hărțuirea presupune abuzul de putere, care constituie o circumstanță agravantă.

ASEM va sancționa, în funcție de gravitate, comportamentele care contravin normelor **legale**.

17.10. Bunăvoință și grijă

ASEM consideră dezirabile bunăvoința și grija. Aplicarea acestui principiu nu trebuie folosită însă ca pretext pentru părtiniri.

Membrii comunității ASEM trebuie să-și manifeste solidaritatea și sprijinul față de cei care trec prin situații în care au nevoie de sprijin moral și material.

De asemenea, în baza acestui principiu, ASEM încurajează aprecierea și recunoștința față de cei merituosi, empatia, compasiunea și sprijinul față de cei aflați în nevoie, amabilitatea, politețea, altruismul, înțelegerea față de toți membrii comunității academice. Vor fi descurajate și socotite indezirabile comportamentele care denotă invidie, cinism, vanitate, lipsă de amabilitate, dezinteres.

Articolul 18. ASEM, ca instituție de învățământ superior, eliberează diplome, certificate sau alte acte de studii care atestă calificările dobândite de absolvenți, cu respectarea strictă a legislației în vigoare și a regulamentelor interne.

Articolul 19. Programul managerial al Rectorului reflectă mijloacele și instrumentele specifice, adaptate la nivelul structurilor și programelor de studii, la potențialul material și uman, necesare pentru îndeplinirea misiunii și obiectivelor ASEM.

CAPITOLUL IV. AUTONOMIA UNIVERSITARĂ ȘI LIBERTATEA ACADEMICĂ

Articolul 20.

- (1) **Autonomia universitară constă** în dreptul ASEM de a-și stabili misiunea și strategia instituțională, de a se organiza, de a se conduce, de a funcționa și de a exercita libertățile academice, fără niciun fel de ingerințe ideologice, politice și religioase, precum și de a-și asuma un ansamblu de competențe decizionale, drepturi și obligații, în concordanță cu opțiunile și orientările strategice, naționale și europene, pentru dezvoltarea și asigurarea calității programelor de studii, în temeiul și cu respectarea legislației în vigoare, a Cartei și regulamentelor adoptate de ASEM.
- (2) Autonomia universitară este garantată prin Constituție.
- (3) Autonomia universitară se exercită numai sub condiția asumării răspunderii publice, așa cum este reglementată prin Legea nr. 152/17.07.2014.
- (4) **Autonomia universitară vizează** domeniile conducerii, structurării și funcționării instituției, activității didactice și de cercetare științifică, administrării și finanțării și se realizează, în principal, prin:
  - a) stabilirea strategiilor și a structurilor instituționale pentru buna desfășurare și perfecționarea continuă a programelor de studii universitare și postuniversitare;
  - b) alegerea, în condițiile legii, a modalității de desemnare a rectorului;
  - c) stabilirea structurilor, alegerea și numirea funcțiilor de conducere, cu respectarea legii;
  - d) elaborarea de reglementări proprii cu privire la organizarea și desfășurarea activităților didactice, de cercetare științifică și administrative;
  - e) elaborarea regulamentelor și metodologiilor proprii cu privire la organizarea și desfășurarea ciclurilor de studii universitare, asigurarea calității programelor de studii, organizarea și desfășurarea admiterii, evaluarea rezultatelor învățării, activitatea profesională a studenților în Sistemul European de alocare a Creditelor de Studii Transferabile, acordarea burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenți, ocuparea posturilor didactice și de cercetare vacante, respectarea normelor de etică și deontologie profesională universitară și altele;
  - f) elaborarea și adaptarea planurilor de învățământ și a fișelor disciplinelor în acord cu strategiile, standardele de referință și indicatorii de performanță competitivi calitativ pe plan național și european;
  - g) selectarea și promovarea personalului didactic și de cercetare științifică prin concurs pentru ocuparea posturilor didactice și de cercetare vacante, organizat pe baza propriei metodologii, în condițiile legii;
  - h) acordarea titlurilor didactice, științifice și onorifice, potrivit legii, prezentei Carte și Regulamentului privind acordarea titlurilor, medaliilor și diplomelor onorifice în ASEM;
  - i) elaborarea de programe de cooperare cu instituții de învățământ superior și de cercetare științifică, precum și cu alți parteneri din țară și din străinătate, accesarea de fonduri de dezvoltare și cercetare științifică nerambursabile;
  - j) asigurarea resurselor umane și financiare în raport cu necesitățile realizării sarcinilor care derivă din programele de studiu, planurile de învățământ și de cercetare științifică;
  - k) gestionarea eficientă a resurselor financiare și materiale, identificarea și atragerea de surse suplimentare de venituri;
  - l) organizarea serviciilor administrative și auditarea activității acestora, potrivit legii;
  - m) acordarea de granturi de studii sau de cercetare științifică la universități din țară sau străinătate pentru promovarea și sprijinirea excelenței individuale a cadrelor didactice și studenților;
  - n) acordarea de burse de merit, de performanță sau premii pentru studenții cu rezultate profesionale meritorii;

- o) acordarea de sprijin pentru activitatea de excelență în cercetare;
- p) organizarea și participarea la manifestări științifice, acțiuni culturale și sportive, pe plan național și internațional;
- q) constituirea de consorții universitare, fuziunea, înființarea singură sau prin asociere a instituțiilor de drept public, cu aprobarea Senatului, la propunerea Consiliului de administrație;
- r) stabilirea și folosirea însemnelor proprii în condițiile prevăzute de normele proprii;
- s) asigurarea ordinii, disciplinei și respectării normelor de etică în spațiul universitar;
- t) alte drepturi prevăzute de lege.

Articolul 21.

- (1) **Autonomia academică** constă în dreptul ASEM de a stabili programe de studii, teme și programe de cercetare, programe culturale și sportive, cu structură și conținut adecvate misiunii asumate.
- (2) Procesul de educație și cercetare în ASEM se desfășoară în limba română, rusă și în limbi de circulație internațională.
- (3) ASEM acordă diplome de licență, diplome de masterat, diplome sau certificate de absolvire a studiilor postuniversitare și de formare continuă, diplome comune, diplome duble sau multiple în parteneriat cu universități de peste hotare și conferă titluri științifice de doctor și doctor habilitat.

Articolul 22. Autonomia financiară se realizează prin:

- a) administrarea resurselor financiare prin conturi bancare, inclusiv a transferurilor de la bugetul de stat;
  - b) utilizarea resurselor disponibile pentru desfășurarea activității statutare, conform propriilor decizii;
  - c) acumularea veniturilor proprii din taxe, servicii acordate, lucrări executate și din alte activități specifice, conform nomenclatorului serviciilor prestate aprobat de Guvern;
  - d) administrarea bunurilor proprietate a ASEM și asigurarea condițiilor optime de dezvoltare a bazei materiale;
  - e) utilizarea bunurilor proprietate a ASEM și a drepturilor aferente pentru realizarea scopurilor statutare.
- (1) **Autonomia financiară se referă la dreptul ASEM de a lua decizii privind:**
    - a) administrarea resurselor financiare, inclusiv a celor alocate din bugetul de stat, prin conturi bancare;
    - b) utilizarea resurselor disponibile pentru desfășurarea activității statutare, conform propriilor decizii, inclusiv plasarea la depozit bancar a soldului de mijloace bănești disponibil;
    - c) acumularea veniturilor proprii din taxe de studii, servicii și lucrări executate și din alte activități specifice, conform nomenclatorului serviciilor prestate aprobat de Guvern;
    - d) administrarea bunurilor proprietate a instituției și asigurarea condițiilor optime de dezvoltare a bazei materiale a instituției;
    - e) utilizarea bunurilor proprietate a instituției și a drepturilor aferente pentru realizarea scopurilor statutare ale instituției de învățământ superior.
  - (2) Veniturile ASEM se formează din mijloacele financiare alocate de la bugetul de stat, în baza contractului de finanțare, și veniturile acumulate din prestări servicii contra taxă, conform nomenclatorului serviciilor prestate aprobat de Guvern. Mijloacele financiare acumulate se includ în bugetul ASEM și sunt direcționate pentru cheltuielile aferente procesului de studii, prestării serviciilor, executării lucrărilor sau desfășurării altor activități, în conformitate cu Planul de Dezvoltare al ASEM, respectând principiile și regulile stabilite de ASEM.

Articolul 23. Autonomia jurisdicțională constă în dreptul Senatului, în calitate de organ suprem de conducere, de a decide asupra modului în care membrii comunității universitare respectă prevederile Cartei, regulamentele proprii, normele de etică academică și deontologie profesională și de a stabili, direct sau prin organisme decizionale, măsurile care se impun pentru restabilirea legalității și a respectării eticii universitare și deontologiei profesionale.

Articolul 24. Libertatea academică este garantată de lege și înseamnă:

- a) dreptul membrilor comunității universitare de a dobândi, dezvolta și transmite liber, prin mijloace scrise ori audio-vizuale, cunoștințe în domeniul de pregătire profesională;
- b) dreptul membrilor comunității universitare de a realiza cercetări științifice în orice domeniu de activitate, cu respectarea normelor etice și deontologice;
- c) dreptul membrilor comunității universitare de a participa la organizarea, conducerea și desfășurarea activităților de învățământ și de cercetare științifică;
- d) dreptul membrilor comunității universitare de a organiza și participa la acțiuni culturale, sportive, promoționale și la alte acțiuni în interesul învățământului și al cercetării științifice.

Articolul 25.

- (1) În aplicarea **principiilor autonomiei și libertății academice**, ASEM promovează și asigură standardele de referință ale calității educației, precum și formarea și dezvoltarea culturii proprii a calității.
- (2) În scopul asigurării și promovării calității educației, ASEM evaluează periodic, prin organisme specializate, recunoscute pe plan național și internațional, modul în care se îndeplinesc standardele de referință privind procesul instructiv-educativ și cercetarea științifică.

CAPITOLUL V. COMUNITATEA UNIVERSITARĂ ȘI SPAȚIUL UNIVERSITAR

Secțiunea I. COMUNITATEA UNIVERSITARĂ

Articolul 26.

- (1) Comunitatea universitară este formată din:
  - a) studenți, structurată pe trei Cicluri (Ciclul I – studii superioare de licență (nivelul 6 ISCED); Ciclul II – studii superioare de master (nivelul 7 ISCED); Ciclul III – studii superioare de doctorat (nivelul 8 ISCED);
  - b) cursanți;
  - c) cercetători postdoctorat;
  - d) personal didactic și de cercetare;
  - e) personal auxiliar didactic și de cercetare.
- (2) În cadrul studiilor superioare de doctorat și postdoctorat, se realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare.
- (3) Calitatea de membru al comunității universitare poate fi dobândită, conform legii, prevederilor prezentei Carte și regulamentelor interne, dacă persoana care solicită acest lucru întrunește cerințele legale corespunzătoare statutului pe care îl va obține.
- (4) Personalitățile din Republica Moldova și din străinătate care dețin sau dobândesc titluri onorifice acordate de ASEM sunt considerate ca aparținând comunității universitare, fără a avea însă prerogative și competențe decizionale sau drepturi electiv.
- (5) Din comunitatea universitară fac parte și persoane cărora li s-a conferit această calitate, printr-o hotărâre a Senatului, în baza unei reglementări specifice.
- (6) Membrii comunității universitare colaborează la realizarea misiunii și obiectivelor strategice ale universității, precum și la promovarea identității și prestigiului universității.

Articolul 27. Criteriile de apartenență la comunitatea universitară sunt:

- a) competența și responsabilitatea profesională;
- b) corectitudinea comportamentală;
- c) abilitățile pedagogice și de cercetare științifică;
- d) loialitatea și fidelitatea față de valorile și imaginea ASEM.

Articolul 28. Comunitatea universitară este atașată valorilor democrației și ale statului de drept, pe care le apără cu consecvență și acționează cu fermitate pentru promovarea lor.

Articolul 29. Comunitatea universitară respectă și apără principiile fundamentale ale eticii și deontologiei universitare stabilite în Codul de etică și deontologie profesională universitară.

Articolul 30.

- (1) Membrii comunității universitare au toate drepturile și obligațiile prevăzute în legislația comună și specială aplicabile învățământului și cercetării științifice, precum și cele negociate la încheierea raporturilor contractuale cu ASEM, în temeiul legilor, Cartei și regulamentelor adoptate în aplicarea lor.
- (2) Prevederile cuprinse în prezenta Cartă, în codurile, regulamentele, metodologiile adoptate de Senat pentru dezvoltarea și aplicarea prevederilor din Cartă se aplică întregului personal al ASEM, în spațiul universitar și în afara lui, după caz.

Articolul 31. Membrii comunității universitare beneficiază, în spațiile ASEM, de protecția autorităților responsabile de ordinea publică.

Articolul 32. ASEM protejează demnitatea umană și profesională a membrilor comunității sale.

Articolul 33. Desfășurarea, în spațiul ASEM și în afara lui, a unor activități care aduc prejudicii morale și de imagine este incompatibilă cu calitatea de membru al comunității universitare.

Secțiunea a II-a. SPAȚIUL UNIVERSITAR

Articolul 34. Spațiul universitar este constituit din totalitatea edificiilor, terenurilor și dotărilor de orice fel în cadrul cărora se desfășoară activitatea instructiv-educativă și de cercetare științifică.

Articolul 35.

- (1) Spațiul universitar este inviolabil. Accesul în spațiul universitar este permis numai în condițiile legii și ale prezentei Carte.
- (2) Accesul liber al membrilor comunității universitare și al personalului nedidactic în spațiul universitar este garantat.
- (3) Circulația în spațiul universitar nu poate fi limitată, cu excepția intervenției ambulanțelor, a autospecialelor de pompieri, a situațiilor de forță majoră și a altor împrejurări prevăzute de lege.
- (4) Senatul ASEM și Consiliile Facultăților pot limita accesul în spațiul universitar pe timpul nopții, al vacanțelor universitare, al sărbătorilor legale sau pe durata organizării unor activități cu acces reglementat.
- (5) Senatul ASEM poate limita accesul în spațiul universitar al membrilor comunității universitare suspendați, în mod excepțional, din funcția deținută, pe durata desfășurării cercetării lor administrative, disciplinare sau penale, după caz.

Articolul 36. Organele de ordine publică pot interveni în spațiul universitar numai cu acordul și la cererea Rectorului sau a Consiliului de Administrație, pentru protecția personalului ASEM.

CAPITOLUL VI. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ, CONDUCEREA ASEM ȘI RESPONSABILITATEA PUBLICĂ A ASEM

Secțiunea I. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ A ASEM

Articolul 37. Structura organizatorică

- (1) Structura organizatorică a ASEM este elaborată și aprobată de Senat.
- (2) Structura organizatorică cuprinde: facultăți, catedre, institute, școli masterale, școli doctorale, centre și laboratoare de cercetare științifică, consilii, comisii, centre specializate, structuri consultative, unități de prestare a serviciilor, centrul de calcul, unități de perfecționare a cadrelor, bibliotecă, editură, tipografie, garaj, bază de odihnă.
- (3) În cadrul ASEM, sunt cuprinse structuri funcționale organizate ca direcții sau servicii de specialitate în domeniile economic, juridic și de secretariat, resurse umane, contabilitate, administrative etc.

Articolul 38. Catedra este o subdiviziune de bază care organizează și efectuează activitatea didactică și științifică la una sau mai multe discipline înrudite. Catedra poate avea statut de catedră specialitate/specializare (la facultăți), generală (universitară) și interuniversitară.

Articolul 39.

- (1) **Facultatea** este o subdiviziune didactico-științifică și administrativă care își organizează întreaga activitate de pregătire a specialiștilor de înaltă calificare într-unul sau mai multe domenii, precum și pregătirea cadrelor științifice prin doctorat și postdoctorat. Facultatea include catedre de profil și de instruire generală, laboratoare și secții de organizare a procesului de studii cu diferite forme de învățământ.

Articolul 40. Laboratorul este o subdiviziune de structură a facultății (ASEM, catedrei), care are drept scop asigurarea efectuării lucrărilor practice la diferite discipline conform planurilor de studii, lucrărilor de cercetare științifică etc.

Articolul 41. Facultățile, secțiile, catedrele, laboratoarele, departamentele și alte subdiviziuni structurale activează în baza propriilor regulamente, elaborate conform cerințelor prezentei Carte și reglementărilor interne.

Articolul 42. La ASEM, se pot afilia institute, colegii și licee (clasele X-XII), care constituie unități funcționale structurale și activează în baza regulamentelor proprii.

Articolul 43. La ASEM, este afiliat metodologic Colegiul Financiar-Bancar.

Articolul 44. Subdiviziunile structurale ale ASEM sunt înființate, reorganizate sau desființate în baza deciziei Senatului.

Articolul 45.

- (1) Biblioteca este parte integrantă a sistemului de învățământ din ASEM și participă la activitatea didactică, cultural-educativă, de cercetare și perfecționare. Biblioteca contribuie, prin mijloace specifice, la procesul de instruire, formare și cercetare ce se desfășoară în ASEM.
- (2) Biblioteca are ca obiectiv principal asigurarea posibilităților de informare, documentare, lectură, recreere și studiu elevilor, studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor, personalului nedidactic și auxiliar, prin oferirea accesului nelimitat la fondul de carte.
- (3) Bibliotecarii beneficiază de facilități și pot aspira la categorii de calificare în conformitate cu legislația în vigoare. Pentru categoriile de calificare se acordă un spor la salariu stabilit prin acte normative aprobate de Guvern.

- (4) Biblioteca funcționează în baza regulamentului propriu și a altor acte normative în domeniu.
- (5) Biblioteca ASEM poate fi asociat al consorțiilor pentru achiziția partajată și utilizarea în comun a surselor documentare (baze de date, reviste electronice).

Articolul 46. Colegiul Național de Comerț este subdiviziune a ASEM.

Secțiunea a II-a. CONDUCEREA ASEM

Articolul 47.

- (1) Managementul instituțional se realizează de către structurile de conducere și administrative ale ASEM.
- (2) Managementul se axează pe următoarele principii:
  - a) principiul autonomiei universitare și libertății academice;
  - b) principiul responsabilității publice;
  - c) principiul conducerii strategice;
  - d) principiul gestionării eficiente și transparente.

Articolul 48. Sistemul organelor de conducere

Sistemul organelor de conducere în ASEM este format din Senat, Consiliul pentru Dezvoltare Strategică Instituțională (CDSI), Consiliul Științific, Consiliul Facultății, Consiliul de Administrație și Rectorul.

Articolul 49. Senatul

- (1) Senatul ASEM reprezintă organul colectiv suprem de conducere, format din personal științifico-didactic și nedidactic, ales prin votul secret al corpului profesoral-didactic al facultăților, departamentelor, centrelor științifice, din studenți, în proporție de $\frac{1}{4}$ din numărul total al membrilor acestor organe, aleși de formațiunile academice și asociațiile studențești, din reprezentanți ai organelor sindicale, în conformitate cu Regulamentul ASEM elaborat în baza unui regulament-cadru aprobat de Ministerul Educației. Din oficiu, membri ai Senatului sunt Rectorul, Prorectorii și Decanii.
- (2) Durata mandatului Senatului este de 5 ani, sincronizată cu durata mandatului rectorului. Durata mandatului membrilor Senatului din rândul studenților este de un an, cu posibilitatea reînnoirii mandatului.
- (3) Senatul are următoarele competențe și atribuții:
  - a) asigură respectarea principiului libertății academice și al autonomiei universitare;
  - b) elaborează și aprobă Carta universitară;
  - c) aprobă Planul de dezvoltare strategică instituțională;
  - d) aprobă bugetul instituției;
  - e) elaborează și aprobă metodologiile și regulamentele de organizare a activităților și programelor academice, de cercetare, precum și metodologiile și regulamentele de recrutare, angajare și evaluare a cadrelor didactice;
  - f) aprobă structura organizatorică și funcțională a ASEM;
  - g) elaborează și aprobă regulamentul privind modul de alegere a rectorului, în baza regulamentului-cadru aprobat de Ministerul Educației;
  - h) confirmă, fără drept de modificare, lista membrilor Consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională.
- (4) Senatul este condus de rectorul instituției.

Articolul 50. Consiliul pentru Dezvoltare Strategică Instituțională

- (1) Consiliul pentru Dezvoltare Strategică Instituțională al ASEM (în continuare, CDSI) are următoarele competențe și atribuții:

- a) coordonează elaborarea Planului de dezvoltare strategică care cuprinde viziunea, misiunea, strategia de dezvoltare și acțiunile principale pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, și îl prezintă Senatului pentru aprobare;
  - b) monitorizează, evaluează eficiența utilizării resurselor financiare și prezintă Senatului pentru aprobare proiectul bugetului;
  - c) aprobă contractul-tip de studii și cuantumul taxelor de studii;
  - d) asigură managementul instituțional privind drepturile de proprietate intelectuală și de transfer tehnologic;
  - e) ia decizii, cu avizul favorabil al Senatului, privind:
    - dezvoltarea și consolidarea patrimoniului instituției, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor;
    - inițierea și închiderea programelor de studii, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor;
    - metodologia de salarizare și stimulare a personalului;
    - activitățile de antreprenariat, parteneriatele public-private și cooperarea cu mediul de afaceri;
    - angajarea în consorții și fuzionarea cu alte instituții de învățământ superior;
  - f) organizează și desfășoară alegerile pentru postul de rector în conformitate cu Regulamentul ASEM de organizare și desfășurare a alegerilor.
- (2) CDSI se constituie din nouă membri:
- a) trei membri desemnați, după cum urmează:
    - Ministerul Educației – doi membri;
    - Ministerul Finanțelor – un membru.
- Membrii desemnați nu pot avea calitatea de salariat în cadrul ministerelor respective;
- b) doi membri din rândul cadrelor didactice titulare care nu dețin funcții de conducere și nu sunt membri ai Senatului, selectați prin vot secret de adunarea generală a membrilor Consiliilor Facultăților și a reprezentanților studenți din Senat și din Consiliile Facultăților;
  - c) doi membri delegați din partea Senatului care sunt experți externi și nu au calitatea de titulari ai instituției respective;
  - d) rectorul;
  - e) prorectorul responsabil de probleme financiare.
- (3) Membrii CDSI se desemnează pentru un mandat de 5 ani.
- (4) Președintele CDSI este ales de membrii acestuia. Angajații instituției nu pot fi aleși în funcția de președinte al CDSI.
- (5) Componenta CDSI include obligatoriu economiști și juriști.
- (6) La constituirea CDSI, se respectă principiul egalității de gen.
- (7) CDSI se întrunește cel puțin o dată pe trimestru sau ori de câte ori este necesar, la inițiativa președintelui sau a cel puțin 1/3 din numărul membrilor.
- (8) Membrii CDSI desemnați de ASEM beneficiază de o indemnizație lunară, cu excepția rectorului și a prorectorului. Indemnizația respectivă se plătește din bugetul ASEM pentru membrii desemnați de aceasta, iar pentru membrii desemnați de Ministerul Educației – din bugetul Ministerului Educației. Cuantumul indemnizației este de un salariu mediu pe economie pentru membri și de două salarii medii pe economie pentru președintele CDSI.
- (9) Membrii CDSI poartă răspundere pentru deciziile luate, în conformitate cu legislația în vigoare.

Secțiunea a III-a. CONDUCEREA OPERATIVĂ A ASEM

Articolul 51.

- (1) Conducerea operativă a ASEM este asigurată de Rector, asistat de prorectori, cu sprijinul Consiliului de Administrație.

- (2) Rectorul este executorul de buget al ASEM.
- (3) **Rectorul** este ales de către Adunarea generală a cadrelor didactice și științifice titulare și a reprezentanților studenți din Senat și din Consiliile Facultăților cu votul majorității membrilor.
- (4) Inițierea procesului de alegere a rectorului se face de către CDSI prin publicarea unui anunț cu 2 luni înainte de expirarea mandatului rectorului în exercițiu.
- (5) În postul de rector, pot fi aleși candidații care dețin titluri științifice sau științifico-didactice și au experiență de cel puțin 5 ani în învățământul superior și cercetare.
- (6) Candidații la postul de rector, membri ai CDSI, nu pot participa la procesul de organizare și desfășurare a alegerilor.
- (7) Dosarele candidaților la postul de rector se depun la CDSI, care verifică corespunderea acestora cu condițiile stipulate la alin. (5). Alegerile pot avea loc în cazul în care au fost înregistrate dosarele a cel puțin 2 candidaturi eligibile.
- (8) CDSI face publică lista candidaților eligibili și organizează procesul de alegere a candidatului la funcția de rector de către Adunarea generală a cadrelor didactice și științifice titulare și a reprezentanților studenților în Senat și din Consiliile Facultăților. Alegerile se realizează prin vot universal, direct, secret și liber exprimat.
- (9) Rectorul este confirmat în post, în baza rezultatelor alegerilor, prin ordinul Ministerului Educației, în termen de cel mult 3 luni.
- (10) Rectorul poate fi eliberat din funcție înainte de expirarea mandatului la inițiativa majorității membrilor senatului sau a CDSI, a Ministerului Educației, prin decizia Adunării generale a cadrelor didactice și științifice titulare și a reprezentanților studenți din Senat și din Consiliile Facultăților, cu votul majorității membrilor, în caz de:
  - a) îndeplinire necorespunzătoare a condițiilor specificate în contractul individual de muncă și în Carta universitară;
  - b) nerespectare a obligațiilor de responsabilitate publică specificate la art. 107 alin. (1) din Codul Educației.
- (11) Rectorul numește prorectorii pe perioada mandatului său nu mai târziu de 6 luni de la data investirii în funcție.
- (12) Rectorul inițiază, prin intermediul comisiilor de concurs aprobate de Senat, concursul pentru funcția de decan și șef de departament/catedră, conform Regulamentului ASEM, în termen de cel mult 6 luni de la vacanța funcției respective.
- (13) Funcția de rector, prorector și decan poate fi deținută de una și aceeași persoană nu mai mult de două mandate consecutive, a câte 5 ani fiecare.
- (14) Ministerul Educației încheie un contract individual de muncă cu Rectorul, care include și prevederi ce țin de condițiile de salarizare. Acestea se stabilesc de către Ministerul Educației la propunerea Senatului. Rectorul încheie un contract individual de muncă cu prorectorul.
- (15) Pentru accesarea mijloacelor financiare publice, Rectorul încheie contracte cu Ministerul Educației.
- (16) Rectorul prezintă anual Senatului, CDSI și Ministerului Educației un raport privind activitatea ASEM, care se publică pe pagina web a ASEM.

Secțiunea a IV. *PRORECTORII*

Articolul 52. Prim-prorectorul cu activitate didactică are următoarele atribuții:

- a) coordonează și răspunde de organizarea procesului de învățământ pentru programele de studii universitare de licență și master și pentru programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă, cu asigurarea standardelor de calitate;
- b) coordonează și răspunde de modernizarea metodelor și mijloacelor de învățământ;
- c) coordonează elaborarea planurilor de învățământ și a statelor de funcții pentru Ciclurile de studii universitare de licență și master, precum și pentru programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă;

- d) coordonează desfășurarea concursului de admitere și a examenelor de finalizare a studiilor la Ciclurile de studii universitare de licență și master și la programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă;
- e) elaborează structura calendaristică a anului universitar;
- f) alte atribuții și sarcini încredințate de către Rector, prevăzute în fișa individuală a postului.

Articolul 53. Prorectorul cu activitate științifică și relații externe are următoarele atribuții:

- a) coordonează și răspunde de activitatea de cercetare științifică din ASEM;
- b) coordonează activitatea Institutelor de Studii și Cercetări Științifice;
- c) coordonează elaborarea planurilor de cercetare științifică anuale ale facultăților și centrelor de cercetare științifică;
- d) coordonează elaborarea și derularea anuală a Programului de manifestări științifice naționale și internaționale, la nivelul ASEM și la nivelul facultăților;
- e) coordonează elaborarea și publicarea anuală a Raportului de autoevaluare a calității cercetării științifice în ASEM;
- f) aprobă componența nominală a comisiilor de avizare internă a temelor și documentațiilor de cercetare științifică;
- g) întocmește și propune spre aprobare Senatului, strategia ASEM pentru activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare;
- h) avizează contractele și granturile de cercetare științifică, fazele și documentațiile aferente acestora;
- i) inițiază și propune acorduri de parteneriat științific național și internațional (universități, institute de cercetare, companii);
- j) alte atribuții și sarcini încredințate de către Rector, prevăzute în fișa individuală a postului.

Articolul 54. Prorectorii răspund în fața Rectorului și a Senatului ASEM, de îndeplinirea atribuțiilor și sarcinilor încredințate, prevăzute în fișa individuală a postului.

Secțiunea a V-a. EXERCITAREA MANDATULUI, COMPETENȚELE ȘI ATRIBUȚIILE *CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE AL ASEM*

Articolul 55. Consiliul de Administrație asigură conducerea operativă și aplică hotărârile Senatului.

Articolul 56.

(1) **Consiliul de Administrație** are următoarele competențe și atribuții:

- a) stabilește, cu avizul Rectorului, structurile ASEM pentru care se întocmește bugetul de venituri și cheltuieli;
- b) aprobă propunerile de scoatere la concurs a posturilor didactice și de cercetare vacante;
- c) avizează propunerile de înființare a noi programe de studii universitare, consorții, parteneriate, fuziuni cu alte instituții de învățământ superior de stat sau particulare ori institute de cercetare-dezvoltare;
- d) propune Senatului lichidarea acelor programe de studii universitare care nu se mai încadrează în misiunea asumată de ASEM sau sunt ineficiente academic și financiar;
- e) aprobă operațiunile financiare care depășesc plafoanele stabilite prin bugetul aprobat pe structuri;
- f) organizează structurile tehnico-administrative și ocuparea posturilor prin concurs, cu consultarea Rectorului;
- g) administrează resursele materiale și financiare ale ASEM, cu respectarea dispozițiilor legii și Cartei;
- h) decide în legătură cu patrimoniul ASEM, cu consultarea Rectorului și avizul Senatului;

- i) coordonează activitatea subdiviziunilor administrative;
  - j) propune spre avizare Senatului și spre aprobare Rectorului structura și componența nominală a Comisiei de etică universitară;
  - k) promovează imaginea ASEM în mediul social și oferta educațională a programelor de studii;
  - l) alte atribuții, în conformitate cu reglementările în vigoare.
- (2) Consiliul de Administrație al ASEM, în exercitarea atribuțiilor și competențelor, adoptă hotărâri.
- (3) Președintele Consiliului de Administrație, în exercitarea atribuțiilor și competențelor, emite decizii.
- (4) Consilierul juridic al ASEM este membru al Consiliului de Administrație.

Secțiunea a VI-a. EXERCITAREA MANDATULUI, COMPETENȚELE ȘI ATRIBUȚIILE CONSILIULUI FACULTĂȚII

Articolul 57.

- (1) Consiliul Facultății este organul decizional și deliberativ care asigură conducerea, îndrumarea și controlul activității de învățământ și cercetare științifică din facultate.
- (2) Consiliul Facultății se convoacă de către decan sau la cererea a cel puțin o treime din membrii săi.
- (3) Ședințele Consiliului Facultății se desfășoară legal în prezența a două treimi din numărul total al membrilor. Consiliul adoptă hotărâri cu majoritatea voturilor din numărul membrilor prezenți, dacă este legal constituit.
- (4) La ședințele Consiliului pot participa invitați.
- (5) Consiliul Facultății își începe mandatul după validarea alegerilor și își încetează mandatul în ziua în care s-a întrunit noul Consiliu, ca urmare a alegerilor.

Articolul 58.

- (1) **Consiliul Facultății are următoarele atribuții și competențe:**
- a) aprobă structura, organizarea și funcționarea facultății, la propunerea decanului;
  - b) aprobă programele de studii universitare gestionate de facultate;
  - c) aprobă planul de cercetare științifică al facultății și calendarul manifestărilor științifice organizate;
  - d) controlează activitatea decanului și aprobă rapoartele anuale ale acestuia privind starea generală a facultății, asigurarea calității și respectarea eticii universitare în facultate;
  - e) dezbate și adoptă planurile de învățământ și statele de funcții ale personalului didactic și de cercetare și le supune spre aprobare Senatului;
  - f) întocmește rapoartele de evaluare internă în vederea acreditării și funcționării provizorii a programelor de studii;
  - g) efectuează evaluarea activității profesionale a personalului didactic și de cercetare și adoptă măsurile corespunzătoare;
  - h) propune spre aprobare Senatului cifra de școlarizare anuală pe programe de studii, pe specializări și forme de învățământ;
  - i) propune acordarea de titluri onorifice unor personalități din țară și străinătate;
  - j) stabilește componența comisiilor de concurs pentru ocuparea posturilor didactice și de cercetare;
  - k) avizează cooptarea cadrelor didactice asociate și cererile de prelungire a activității cadrelor didactice peste vârsta de pensionare;
  - l) răspunde de conținutul și calitatea procesului de învățământ, prelegerilor, seminariilor și aplicațiilor practice și de laborator;
  - m) propune acordarea de recompense și sancțiuni pentru personalul didactic, auxiliar și nedidactic, după caz;

- n) avizează obținerea calității de conducător de doctorat, la propunerea Consiliului departamentului;
  - o) validează legalitatea desfășurării alegerilor la nivelul departamentelor;
  - p) răspunde de organizarea și desfășurarea concursurilor de admitere și a examenelor de finalizare a studiilor;
  - q) organizează seriile de predare, grupele și subgrupele de studiu, cu respectarea prevederilor legale și hotărârilor Senatului;
  - r) stabilește tematica, modalitățile, criteriile și modul de organizare și desfășurare a examenelor de finalizare a studiilor, cu respectarea cerințelor legislației în vigoare și regulamentelor interne;
  - s) stabilește, cu aprobarea Senatului, acorduri de colaborare cu instituții similare din țară sau din străinătate;
  - t) asigură utilizarea eficientă a resurselor financiare și materiale puse la dispoziție, cu respectarea prevederilor legii;
  - u) îndeplinește și alte atribuții care îi revin potrivit Cartei ASEM, regulamentelor și hotărârilor Senatului;
  - v) alte atribuții, în conformitate cu reglementările în vigoare.
- (2) Consiliul Facultății, în exercitarea atribuțiilor și competențelor, adoptă hotărâri.

Secțiunea a VII-a. **EXERCITAREA MANDATULUI, COMPETENȚELE ȘI ATRIBUȚIILE DECANULUI ȘI PRODECANULUI**

Articolul 59.

- (1) Decanul reprezintă facultatea și răspunde de managementul și conducerea facultății.
- (2) Decanul aplică hotărârile Senatului, ale Consiliului de Administrație, ale Consiliului Facultății, precum și deciziile Rectorului.
- (3) Decanul prezintă, anual, Consiliului Facultății, un raport privind starea facultății. Raportul include, cel puțin, cerințele prevăzute pentru raportul anual al Rectorului, aplicate la facultate.
- (4) Durata mandatului de decan este de 5 ani. Mandatul poate fi reînnoit, cel mult o singură dată, cu respectarea prevederilor Cartei ASEM. Funcțiile de rector, prorector și decan pot fi deținute de una și aceeași persoană nu mai mult de două mandate consecutiv, a câte 5 ani fiecare (art. 105, pct. 13).

Articolul 60.

- (1) Decanul are următoarele competențe și atribuții:
  - a) asigură coordonarea, îndrumarea și controlul organizării și desfășurării procesului de învățământ;
  - b) urmărește realizarea programului de cercetare științifică și calendarul manifestărilor științifice organizate;
  - c) coordonează și răspunde de elaborarea și îndeplinirea planului strategic de dezvoltare al facultății;
  - d) avizează planurile de învățământ și statele de funcții;
  - e) informează Consiliul Facultății și comunitatea universitară a facultății asupra hotărârilor Senatului și asupra deciziilor Rectorului;
  - f) analizează și avizează cererile de transfer ale studenților de la o specializare/facultate la alta, de recunoaștere și echivalare a studiilor, a creditelor transferabile;
  - g) propune Rectorului, anual, înmatricularea și exmatricularea studenților facultății, în conformitate cu Regulamentul privind activitatea profesională a studenților, în Sistemul European de alocare a Creditelor de Studii Transferabile;
  - h) asigură și sprijină dezvoltarea în carieră a cadrelor didactice și cercetătorilor;
  - i) coordonează activitatea de secretariat și asigură legalitatea întocmirii și semnării actelor de studii și înscrisurilor oficiale;

- j) semnează și răspunde disciplinar, administrativ sau penal, după caz, pentru veridicitatea datelor înscrise în documentele oficiale de evidență și în actele de studii, întocmite de facultate, pentru toate ciclurile de învățământ;
  - k) propune recompense și sancțiuni, cu respectarea legislației în materie și a Cartei;
  - l) face anual propuneri pentru taxele de studii;
  - m) îndeplinește și alte atribuții care îi revin potrivit prezentei Carte, Regulamentelor ASEM și legislației în vigoare.
- (2) Decanul, în exercitarea atribuțiilor și competențelor, emite decizii.

Articolul 61.

- (1) Prodecanul are următoarele atribuții:
- a) coordonează elaborarea orarelor semestriale, pe specializări și forme de învățământ;
  - b) coordonează activitatea de elaborare și actualizare anuală a fișelor disciplinelor, conform planurilor de învățământ, pentru toate specializările și formele de învățământ din facultate;
  - c) coordonează și urmărește derularea sesiunilor de examene;
  - d) coordonează elaborarea și verifică datele înscrise în statele de funcțiuni ale catedrelor;
  - e) face propuneri, cu consultarea reprezentanților studenților, pentru acordarea burselor de merit, burselor de excelență și altor forme de sprijin material pentru studenți;
  - f) coordonează activitatea practică a studenților;
  - g) urmărește realizarea planurilor anuale de cercetare științifică;
  - h) coordonează activitatea de relații internaționale și studenți străini, la nivelul facultății;
  - i) alte atribuții și sarcini încredințate de către decan, prevăzute în fișa individuală a postului.
- (2) Prodecanul răspunde în fața decanului de îndeplinirea atribuțiilor și sarcinilor încredințate, prevăzute în fișa individuală a postului.

Secțiunea a VIII-a. EXERCITAREA MANDATULUI, COMPETENȚELE ȘI ATRIBUȚIILE ȘEFULUI DE CATEDRĂ

Articolul 62.

- (1) Șeful de catedră este ales prin votul universal, egal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și de cercetare titulare din cadrul catedrei, cu respectarea prevederilor Regulamentului cu privire la ocuparea posturilor didactice în instituție de învățământ superior (aprobat prin HG nr. 854/2010) și Metodologiei pentru organizarea alegerilor și concursurilor publice aprobată de Senat, are următoarele competențe și atribuții:
- a) asigură managementul și conducerea operativă a catedrei;
  - b) răspunde de planurile de învățământ, de statele de funcții, de calitatea procesului de învățământ și a cercetării științifice;
  - c) răspunde de selecția, angajarea, evaluarea periodică, formarea, motivarea și încetarea raporturilor contractuale de muncă ale personalului catedrei;
  - d) asigură desfășurarea programului didactic în conformitate cu structura și calendarul de activități aprobat;
  - e) propune modalitățile de evaluare a cunoștințelor studenților;
  - f) urmărește desfășurarea și rezultatele activității de cercetare științifică;
  - g) asigură îndeplinirea, cu respectarea standardelor de calitate, a procesului instructiv-educativ de către fiecare cadru didactic și realizarea normelor conform statelor de funcții;
  - h) propune scoaterea la concurs a posturilor didactice și de cercetare vacante;
  - i) propune recompense pentru performanțele deosebite ale personalului didactic și de cercetare și sancțiuni pentru neîndeplinirea sarcinilor și săvârșirea abaterilor de la normele de disciplină și normele eticii universitare;
  - j) propune acordarea calității de cadru didactic asociat;

- k) propune anual, nominal, cadrele didactice din cadrul catedrei care pot continua activitatea, după vârsta de pensionare, pe baza unui contract individual de muncă încheiat pe perioadă determinată, cu respectarea HG nr. 854/2010;
- l) face propuneri pentru mobilități de cadre didactice, cercetători și studenți;
- m) aprobă disciplinele și tematica pentru examenele de finalizare a studiilor;
- n) stabilește îndrumătorii lucrărilor de licență și disertație, cel mai târziu în anul premergător ultimului an de studii universitare;
- o) propune acordarea de titluri onorifice cu respectarea Regulamentului privind acordarea titlurilor, medaliilor și diplomelor onorifice în ASEM, aprobat de Senat;
- p) alte atribuții, în conformitate cu reglementările în vigoare.

**Secțiunea a IX-a. EXERCITAREA COMPETENȚELOR ȘI ATRIBUȚIILOR DE CĂTRE
SUBDIVIZIUNILE ADMINISTRATIVE**

Articolul 63.

- (1) În cadrul ASEM, funcționează: direcții, servicii, birouri și alte componente aprobate de Senat la propunerea Consiliului de Administrație.
- (2) Organizarea și atribuțiile tuturor structurilor funcționale sunt stabilite prin Regulamentul de organizare și funcționare proprii.

Articolul 64.

- (1) Serviciul Contabilitate și Serviciul Planificare Economică și Finanțe, prorectorul în probleme de administrare și gospodărire au următoarele competențe și atribuții:
  - a) coordonează întreaga activitate financiar-contabilă și administrativă a ASEM pe baza hotărârilor Senatului, ale Consiliului de Administrație și a deciziilor Rectorului;
  - b) coordonează activitatea de administrare și întreținere a patrimoniului ASEM;
  - c) asigură îndeplinirea deciziilor Rectorului, hotărârilor Consiliului de Administrație și ale Senatului în privința organizării și administrării ASEM;
  - d) pune în practică politica ASEM în domeniile: finanțe, buget, gestionarea personalului, gestionarea patrimoniului;
  - e) propune conducerii ASEM acțiuni pentru obținerea de resurse suplimentare de finanțare;
  - f) coordonează activitatea de achiziții și investiții;
  - g) coordonează activitatea personalului tehnico-administrativ aflat în subordinea sa (prorectorul);
  - h) coordonează activitatea structurilor din subordine, cu privire la asigurarea condițiilor optime de studiu pentru studenți;
  - i) emite dispoziții privind activitatea economico-administrativă curentă a sectoarelor de activitate din domeniul de coordonare, cu avizul Consiliului de Administrație;
  - j) propune sancțiuni și premieri pentru personalul din structurile financiar-contabile și administrative ale ASEM;
  - k) alte atribuții, în conformitate cu reglementările în vigoare.
- (2) Prorectorul în probleme de administrare și gospodărire și șefii serviciilor menționate (Contabilitate și Planificare Economică și Finanțe) răspund pentru activitatea desfășurată în fața Rectorului, Consiliului de Administrație și a Senatului.
- (3) Contabilul-șef al ASEM organizează compartimentul financiar-contabil; angajează ASEM-ul, alături de Rector, în raporturile patrimoniale și are întreaga responsabilitate pentru documentele contabile întocmite; întocmește bugetul de venituri și cheltuieli și bilanțul contabil pe baza proiectelor de buget elaborate de către structurile ASEM și aprobate în Senat; organizează evidența patrimoniului și stabilește modul de organizare și efectuare a inventarierii; răspunde de gestionarea integrală a resurselor financiare și de legalitatea operațiilor economico-financiare.

Secțiunea a X-a. **CONSILII, COMISII, CENTRE DE SPECIALITATE, STRUCTURI CONSULTATIVE, ÎN INTERESUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ȘI EDUCAȚIEI**

Articolul 65. În subordinea Senatului, Consiliului de Administrație și Rectorului, se pot constitui entități educaționale și funcționale care asigură buna desfășurare a activităților didactice, cercetării științifice, dezvoltarea culturii calității, a creativității și inovării, a învățării și perfecționării pe tot parcursul vieții.

Articolul 66.

- (1) La nivelul ASEM funcționează Comisia de etică universitară.
- (2) Structura și componența Comisiei de etică universitară sunt propuse de Consiliul de administrație, avizate de Senat și aprobate de Rector.
- (3) Membrii Comisiei de etică sunt persoane cu prestigiu profesional și autoritate morală.
- (4) Nu pot fi membri ai Comisiei de etică persoanele care ocupă funcțiile de conducere în ASEM.

Articolul 67. Comisia de etică se organizează și funcționează pe baza Regulamentului propriu și a Codului de etică și deontologie profesională universitară, adoptat în conformitate cu Legea 152/2014 și prevederile din prezenta Cartă.

Articolul 68.

- (1) La nivelul ASEM și al facultăților, funcționează *Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității*, în concordanță cu prevederile legislative.
- (2) Comisia își desfășoară activitatea în baza reglementărilor de rigoare.

Articolul 69.

- (1) La nivelul ASEM, în subordinea Senatului, funcționează *Comisia pentru acordarea burselor*.
- (2) Organizarea, funcționarea și atribuțiile sunt prevăzute în Metodologia privind acordarea burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenți aprobat de Senat.

Articolul 70.

- (1) La nivelul ASEM, în subordinea Senatului, funcționează Centrul de ghidare în carieră (*CGC*), ca structură specializată care organizează și desfășoară acțiuni specifice de consultanță și orientare în carieră pentru studenți și elevi, cu scopul de a facilita integrarea acestora pe piața muncii prin sesiuni de consiliere, traininguri ce vizează dezvoltarea competențelor transversale și alte activități specifice menite să crească angajabilitatea studenților.
- (2) În cadrul CGC, fie în timpul semestrelor de studiu, fie al vacanțelor, studenții și masteranzii pot efectua stagii de practică pentru care primesc credite de studiu transferabile.
- (3) Activitățile CGC sunt coordonate de directorul Centrului numit de Rector cu avizul Consiliului de administrație.
- (4) Organizarea, funcționarea și atribuțiile specifice sunt stabilite prin Regulamentul propriu, aprobat de Senat.

Articolul 71. La nivelul ASEM, funcționează și alte subdiviziuni, în baza reglementărilor proprii.

Articolul 72.

- (1) În ASEM, Senatul poate aproba, la propunerea catedrelor, facultăților, Consiliului de administrație, organizarea și funcționarea unor centre de consultanță, în diferite domenii, centre pentru formarea profesională continuă a adulților în contextul formal al educației permanente, structuri consultative formate din specialiști ai mediului economic și

- specialiști din instituții de învățământ și cercetare din țară sau străinătate, școli de vară, programe speciale de perfecționare, de scurtă durată, cu specialiști români și străini.
- (2) Orice asemenea structuri sau programe se organizează și se desfășoară pe baza unor reglementări specifice sau în temeiul unor raporturi contractuale.

**Secțiunea a XI-a. ÎNCETAREA MANDATULUI ÎN STRUCTURILE ȘI FUNCȚIILE
DE CONDUCERE ÎNAINTE DE EXPIRAREA TERMENULUI**

Articolul 73. Mandatul persoanelor alese sau numite în structurile și funcții de conducere încetează înainte de expirarea mandatului prin:

- a) renunțare (demisie);
- b) revocare;
- c) imposibilitate obiectivă de exercitare a funcției pe o perioadă de minimum 6 luni;
- d) încetarea contractului individual de muncă;
- e) incompatibilitate prevăzută de lege;
- f) deces;
- g) alte cauze prevăzute de lege.

Articolul 74.

- (1) Membrii Senatului, ai Consiliului Facultăților, Școlilor doctorale, Școlilor masterale și ai altor structuri de conducere pot fi revocați înainte de expirarea mandatului.
- (2) Propunerea de revocare este făcută de conducătorul organului colectiv de conducere sau de o treime din membrii acestui organ, pentru una sau mai multe cauze de revocare prevăzute în Cartă.
- (3) Propunerea de revocare se adoptă cu votul majorității membrilor care alcătuiesc organul de conducere.

Articolul 75.

- (1) Rectorul poate fi demis de Senat în condițiile specificate în legea nr. 152/2014 și prezenta Cartă.
- (2) Rectorul poate fi demis de ministrul Educației în condițiile legislației în vigoare.

Articolul 76.

- (1) Prorectorii și decanii pot fi demisi de către Rector în condițiile Legii 152/2014 și prezenta Cartă.
- (2) Prodecanii pot fi demisi de către decan în condițiile Codului muncii și altor acte normative.

Articolul 77. Competența Rectorului privind demiterea se extinde asupra tuturor persoanelor numite în funcții de conducere de către decan sau rector, cu respectarea prevederilor legale.

Articolul 78. Cauzele de demitere sunt:

- a) neîndeplinirea culpabilă a obligațiilor prevăzute de lege, de prezenta Cartă, de contractul individual de muncă și fișa postului;
- b) management universitar defectuos, cu efecte grave asupra procesului instructiv-educativ;
- c) încălcarea Codului de etică și deontologie profesională universitară;
- d) săvârșirea de fapte penale, constatate și consemnate într-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă;
- e) concurență neloială;
- f) fapte care aduc atingere imaginii și prestigiului ASEM.

Articolul 79. În cazuri deosebite de încălcare a legislației și normelor de conduită, cum sunt cele prevăzute mai sus, constatate de către consilierul juridic al ASEM sau Ministerului Educației, Agenției Naționale de Asigurare a Calității ori ale altor organe abilitate, Senatul, cu votul a două

treimi din numărul membrilor, poate hotărî revocarea din orice funcție de conducere și numirea unui înlocuitor cu delegație până la organizarea unor alegeri noi sau la numirea oficială în funcție.

Secțiunea a XII-a. INCOMPATIBILITĂȚI ȘI CONFLICTE DE INTERESE

Articolul 80.

- (1) Incompatibilitatea este situația în care o persoană ocupă concomitent două sau mai multe funcții al căror cumul nu este permis de lege.
- (2) Conflictul de interese este situația concretă sau posibilă, în care un membru al personalului didactic și de cercetare, al personalului didactic și de cercetare auxiliar sau al personalului nedidactic ori o persoană juridică la care acesta este asociat sau acționar are interese personale de natură patrimonială sau nepatrimonială contrare sau neloiale ASEM, exercitate astfel, încât să influențeze negativ realizarea obiectivă a atribuțiilor funcției ocupate sau să îi afecteze votul în cadrul structurilor colegiale de conducere.
- (3) Interesul personal reprezintă orice avantaj, material sau de altă natură, urmărit sau obținut în mod direct sau indirect de către personalul didactic și de cercetare, personalul didactic și de cercetare auxiliar și personalul nedidactic, care exercită o funcție de conducere, control, autoritate sau evaluare instituțională la orice nivel în ASEM, prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor și informațiilor la care are acces în îndeplinirea acestora.

Articolul 81. În ASEM, persoanele care se află în relație de soți, afini și rude până la gradul al II-lea inclusiv nu pot ocupa concomitent funcții, astfel încât una dintre persoane să se afle față de cealaltă într-o poziție de conducere, control, autoritate sau evaluare instituțională la orice nivel, și nu pot fi numite în comisii de susținere a examenului de finalizare a studiilor, comisii de doctorat, comisii de concurs (admitere și concursuri pentru ocuparea posturilor didactice și de cercetare) sau alte comisii de evaluare, ale căror decizii sunt de natură a favoriza soții, rudele sau afinii până la gradul al II-lea inclusiv.

Articolul 82. Situațiile de incompatibilități și conflicte de interese și răspunderea publică pentru rezolvarea lor sunt prevăzute în Codul de etică și deontologie profesională universitară, care constituie parte integrantă a prezentei Carte.

Secțiunea a XIII-a. RESPONSABILITATEA PUBLICĂ A ASEM

Articolul 83.

- (1) Responsabilitatea publică a ASEM constă în:
  - respectarea legislației în vigoare, a Cartei universitare și a politicilor naționale în domeniul învățământului superior;
  - aplicarea reglementărilor în vigoare cu privire la asigurarea și evaluarea calității în ASEM;
  - respectarea politicilor de echitate și etică universitară cuprinse în Carta universitară;
  - asigurarea eficienței utilizării resurselor și a calității actului managerial, conform codului educației;
  - asigurarea transparenței proceselor decizionale și a activităților desfășurate, conform legislației în vigoare;
  - respectarea libertății academice a personalului didactic și științific, precum și a drepturilor și libertăților studenților.
- (2) Rectorul și președintele CDSI sunt responsabili de asigurarea respectării obligațiilor ce derivă din principiul de responsabilitate publică.

Articolul 84. Relațiile ASEM cu piața muncii și mediul de afaceri

- (1) ASEM colaborează cu mediul de afaceri la formarea cadrelor de înaltă calificare.

- (2) Relațiile de parteneriat ale ASEM cu mediul de afaceri se realizează prin:
  - a) stabilirea rolurilor, interdependenței și responsabilităților tuturor actorilor implicați în procesul de formare și inserție profesională;
  - b) stabilirea unui cadru facilitator și cooperant de interacțiune între ASEM și piața muncii;
  - c) fondarea de societăți comerciale pentru practicarea activităților economice ce țin exclusiv de scopurile specificate în Planul de dezvoltare strategică a ASEM;
  - d) realizarea parteneriatului public-privat.
- (3) Prestarea serviciilor de către ASEM și de către mediul de afaceri, precum și beneficierea de aceste servicii, se abordează în mod egal și echitabil.
- (4) Parteneriatul dintre ASEM și mediul de afaceri prevede:
  - a) crearea centrelor comune de ghidare și consiliere în carieră și de angajare a absolvenților pe piața muncii;
  - b) organizarea târgurilor și a burselor locurilor de muncă;
  - c) crearea incubatoarelor de afaceri și a laboratoarelor de cercetare comune;
  - d) organizarea formării profesionale continue;
  - e) oferirea locurilor pentru stagii de practică;
  - f) angajarea reprezentanților de înaltă calificare din mediul de afaceri în activitatea de elaborare a Cadrelor Naționale al Calificărilor, a Clasificatorului ocupațiilor și a standardelor profesionale;
  - g) implicarea cadrelor de înaltă calificare din mediul de afaceri în monitorizarea și evaluarea calității studiilor;
  - h) integrarea dimensiunii de gen în toate activitățile relevante;
  - i) oferirea oportunităților de conciliere a studiilor și responsabilităților familiale pentru tineri;
  - j) alte activități și acțiuni legale.
- (5) Monitorizarea angajării absolvenților pe piața muncii se realizează de către ASEM în colaborare cu angajatorii.

Articolul 85. Angajarea absolvenților pe piața muncii

- (1) Angajarea pe piața muncii a absolvenților ASEM se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.
- (2) Statul acordă facilități fiscale agenților economici persoane juridice de drept privat care angajează absolvenți în primul an după absolvire.

TITLUL II. ORGANIZAREA PROGRAMELOR DE STUDII UNIVERSITARE ȘI POSTUNIVERSITARE. STANDARDELE EDUCAȚIONALE

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 86. Organizarea studiilor.

- (1) Formarea profesională în ASEM se realizează prin programe corespunzătoare de studii.
- (2) Programele de studii includ activități educaționale și de cercetare care asigură formarea într-un domeniu academic sau profesional avansat, în conformitate cu cadrul normativ în vigoare.
- (3) Programele de studii superioare se diferențiază în funcție de:
  - a) ciclul de învățământ;
  - b) domeniul de formare profesională;
  - c) forma de organizare a învățământului.

Articolul 87. Forme de organizare a învățământului

- (1) Studiile superioare de licență și de master se organizează în următoarele forme de învățământ:
  - a) cu frecvență;
  - b) cu frecvență redusă;
  - c) la distanță.
- (2) Studiile superioare de doctorat se organizează în următoarele forme de învățământ:
  - a) cu frecvență;
  - b) cu frecvență redusă.

Articolul 88. Programele de studii

- (1) Programele de studii universitare și postuniversitare care se organizează și se desfășoară la nivelul facultăților reprezintă oferta educațională a ASEM.
- (2) Programele de studii sunt acreditate în condițiile legii.
- (3) Programele de studii sunt formate din grupe de unități curriculare de predare, învățare, cercetare, aplicații practice și evaluare, planificate și echilibrate astfel, încât să ducă la o calificare universitară certificată printr-o diplomă și un supliment la diplomă.
- (4) Curriculumul unui program de studii trebuie să fie concordant cu profilul calificării definit în Cadrul Național al Calificărilor.
- (5) Concordanța între curriculum și calificarea aferentă este un criteriu esențial și obligatoriu de evaluare și recunoaștere a calității.
- (6) Catedra și facultatea stabilesc și răspund de conținutul și concordanța curriculumului unui program de studii și îl supun aprobării Senatului.
- (7) Programele de studii universitare sunt grupate pe domenii de știință și sunt organizate pe trei cicluri de studii universitare: de licență, de master și de doctorat.
- (8) Senatul aprobă, pentru toate ciclurile de studii universitare, regulamente de organizare și funcționare ținând seama de standardele naționale și internaționale generale și specifice privind calitatea.
- (9) Un program de studii funcționează legal, dacă este autorizat sau acreditat, în condițiile legii.
- (10) Fiecare program de studii pentru fiecare formă de învățământ, pentru fiecare limbă de predare se acreditează în condițiile legii.

Articolul 89. Programe comune de studii

- (1) ASEM poate organiza programe comune de studii superioare: formă de colaborare dintre două sau mai multe instituții responsabile în comun de:
  - a) elaborarea și aprobarea programului de studii superioare de licență/ master/doctorat;
  - b) organizarea admiterii;
  - c) supervizarea academică, conferirea calificării și asigurarea calității.
- (2) Colaborarea, de regulă, se realizează în cadrul unui consorțiu al instituțiilor de învățământ superior cu alte instituții și organizații.
- (3) Calificarea comună este acordată și diploma comună este eliberată într-una din următoarele formule:
  - a) o diplomă comună suplimentară la una sau mai multe diplome naționale;
  - b) o diplomă comună emisă de către instituțiile care oferă programul comun de studiu fără eliberarea diplomei naționale;
  - c) una sau mai multe diplome naționale eliberate oficial și un certificat pentru atestarea calificării acordate în comun.
- (4) Diplomele și certificatele comune se perfectează în limbile de comunicare stabilite în cadrul parteneriatului și în limba engleză.
- (5) Un program comun de studii superioare presupune că:
  - a) instituțiile membre ale consorțiului sunt autorizate provizoriu sau acreditate în țara de origine;

- b) fiecare membru al consorțiului dispune de permisiunea autorităților naționale abilitate în acest scop pentru organizarea programului comun;
  - c) studenții din fiecare instituție participantă la programul comun realizează o perioadă de studiu în instituțiile partenere, dar nu neapărat în toate instituțiile consorțiului;
  - d) perioada de aflare a studenților la instituțiile sau organizațiile partenere ale instituției de învățământ superior constituie o parte substanțială a programului comun;
  - e) perioadele de studiu și examenele promovate la instituțiile partenere sunt recunoscute deplin și în mod automat, în condițiile legii;
  - f) cadrele didactice din instituțiile participante la consorțiu vor contribui în comun și în mod egal la realizarea programului de studiu.
- (6) Procedura de autorizare de funcționare provizorie și de acreditare a programelor comune de studii superioare se stabilește de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional.
- (7) Cotutela este un acord privind supervizarea/îndrumarea în comun a unui student al programului de master sau de doctorat de către doi conducători științifici, dintre care cel puțin unul este din Republica Moldova. Acordul de cotutelă se semnează între instituțiile care organizează programul de studii superioare în cotutelă, studentul semnând contractul de studii cu ambele instituții.

Articolul 90. Standardele educaționale de stat

- (1) Învățământul superior se organizează și se desfășoară în baza standardelor de conținut, standardelor de competențe, standardelor naționale de referință și standardelor de acreditare.
- (2) Standardele de conținut și standardele de competențe se elaborează de Ministerul Educației pe domenii de formare profesională și se aprobă de Guvern.
- (3) Standardele naționale de referință și standardele de acreditare se elaborează pe domenii de formare profesională de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional, se coordonează cu ministerele de resort și se aprobă de Guvern.

Articolul 91. Cadrul Național al Calificărilor

- (1) Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior asigură transparența învățământului superior, mobilitatea academică și recunoașterea diplomelor la nivel internațional.
- (2) Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior include:
  - a) descrierea domeniilor de formare profesională;
  - b) descrierea calificărilor și ocupațiilor;
  - c) finalitățile de studiu și competențele (descriptori de nivel pe cicluri de studii superioare);
  - d) volumul de muncă necesar pentru fiecare ciclu de studii, exprimat în credite de studii transferabile;
  - e) metodele de învățare, predare și evaluare;
  - f) procedurile de asigurare a calității în ASEM.
- (3) Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior se elaborează pentru fiecare ciclu de studii și domeniu de formare profesională, în corespundere cu Cadrul European al Calificărilor și necesarul de calificări pe piața națională și europeană a muncii.
- (4) Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior este elaborat de Ministerul Educației, în colaborare cu organele centrale de resort, instituțiile de învățământ superior, agenții economice, alți parteneri sociali, și se aprobă de Guvern.
- (5) Calificările acordate în învățământul superior se introduc în Registrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior, administrat de Ministerul Educației.

Articolul 92. Curriculumul în învățământul superior

- (1) Curriculumul în ASEM este elaborat în conformitate cu prevederile Cadrului Național al Calificărilor, pentru fiecare ciclu de studii și domeniu, și este aprobat de Senatul ASEM.

- (2) Concordanța dintre curriculumul oferit de ASEM și calificarea acordată în urma absolvirii unui program de studii superioare este un criteriu obligatoriu de evaluare a calității.

Articolul 93. Evaluarea în învățământul superior

- (1) Evaluarea externă a procesului educațional în ASEM se efectuează de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional.
- (2) Evaluarea internă a procesului educațional se realizează de către structurile ASEM de asigurare a calității, în baza unui regulament intern.
- (3) Rezultatele academice ale studenților se evaluează:
  - a) pe parcursul semestrului;
  - b) la sfârșitul semestrului;
  - c) la finalizarea programului de studii în cadrul fiecărui ciclu al învățământului superior.
- (4) Forma de evaluare la finalizarea programului de studii în ASEM se stabilește de Senat.

CAPITOLUL II. STUDIILE UNIVERSITARE DE LICENȚĂ ȘI DE MASTER

Secțiunea I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 94. Condiții de acces la studii

- (1) Cetățenilor Republicii Moldova li se asigură accesul, după cum urmează:
  - a) pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat, în limitele stabilite anual de Guvern;
  - b) pe locuri cu taxă de studii achitată de persoane fizice sau juridice;
  - c) pe locuri cu finanțare mixtă.
- (2) Cetățenii Republicii Moldova pot beneficia o singură dată de dreptul de acces în învățământul superior cu finanțare de la bugetul de stat, în fiecare ciclu al învățământului superior.
- (3) Prin derogare de la alin. (2), pot beneficia repetat de dreptul de acces în învățământul superior cu finanțare de la bugetul de stat persoanele care:
  - a) au pierdut capacitatea de muncă, în condițiile prevăzute de Codul muncii, la profesarea în specialitatea (profesia) obținută anterior;
  - b) suferă de o boală profesională și/sau dizabilitate;
  - c) optează pentru programe speciale lansate pe piața muncii de Guvern.

Articolul 95. Cadrul juridic de formare profesională și al specialităților

- (1) Studiile superioare în ASEM se reglementează prin Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților.
- (2) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților este parte componentă a standardelor educaționale de stat și determină domeniile și specialitățile în baza cărora se realizează formarea profesională în învățământul superior.
- (3) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților se aprobă de Guvern, la propunerea Ministerului Educației de comun acord cu Ministerul Economiei.

Articolul 96. Admiterea la studii

- (1) Admiterea la studii în ASEM, în fiecare ciclu, se organizează prin concurs, în baza metodologiei proprii. Criteriile de organizare a concursului de admitere se stabilesc prin Regulamentul de organizare a admiterii în învățământul superior, aprobat de Ministerul Educației.
- (2) Admiterea la programele de studii superioare se organizează în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților.
- (3) ASEM poate percepe de la candidați, în condițiile legii, taxe de înscriere la concursul de admitere în cuantumul stabilit în baza metodologiei proprii.
- (4) Metodologia de admitere în ASEM va fi publicată pe pagina web.
- (5) Monitorizarea admiterii la studii în ASEM ține de competența Ministerului Educației.

Articolul 97. Contractul de studii

- (1) Contractul de studii reglementează raporturile studentului cu ASEM sub aspect academic, financiar, social și alte aspecte specifice.
- (2) Contractul de studii prevede obiectul contractului, drepturile și obligațiile părților, taxa pentru întregul ciclu de studii, precum și alte reglementări conform legislației în vigoare.

Articolul 98. Durata anului universitar

- (1) În Ciclul I de studii superioare (licența), anul academic este constituit din două semestre relativ egale, care includ două sesiuni de examene, stagiile de practică și două vacanțe.
- (2) Durata unui semestru constituie, în medie, 15 săptămâni de contact direct cu studenții.
- (3) Perioada de desfășurare și durata sesiunilor de examene, precum și durata vacanțelor se stabilesc de ASEM.
- (4) Calendarul academic se stabilește de Senatul ASEM.

Articolul 99. Sistemul de credite de studii transferabile

- (1) În ASEM, se aplică Sistemul european de credite transferabile (ECTS).
- (2) Creditele de studii transferabile măsoară cantitatea de muncă necesară studentului în cadrul unui curs/disciplină academică pe parcursul unei unități de timp pentru a atinge nivelul minim al obiectivelor și finalităților de învățare programate și se alocă după cum urmează:
  - a) pentru un semestru academic – 30 de credite de studii transferabile;
  - b) pentru un an academic – 60 de credite de studii transferabile.
- (3) ASEM poate accepta cel mult 30 de credite de studii transferabile acumulate în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, în baza cadrului normativ în vigoare.
- (4) Metodologia de aplicare a sistemului de credite de studii transferabile se aprobă de Ministerul Educației.

Secțiunea a II-a. STUDII SUPERIOARE DE LICENȚĂ

Articolul 100. Admiterea la studii superioare de licență

- (1) Admiterea la studiile superioare de licență se organizează pe bază de concurs la programele de studii acreditate sau autorizate provizoriu.
- (2) La concursul de admitere în Ciclul I de studii superioare pot participa deținătorii diplomei de bacalaureat sau al unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor.
- (3) Studiile superioare de licență corespund unui număr de 180–240 de credite de studii transferabile, câte 30 de credite pentru fiecare semestru.
- (4) Durata studiilor superioare de licență și numărul corespunzător de credite de studii transferabile atribuit unui program de formare profesională (domeniu, specialitate) se stabilesc de Ministerul Educației ținând seama de:
  - a) Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior;
  - b) cadrul ocupațional și competențele necesare pentru profesare conform calificării obținute;
  - c) specificul domeniului de formare profesională.
- (5) Forma de evaluare finală a studiilor superioare de licență se stabilește de Senatul ASEM.
- (6) Studiile superioare de licență se finalizează cu susținerea examenului și/sau tezei/proiectului de licență și cu eliberarea diplomei de studii superioare de licență.
- (7) Diploma de studii superioare de licență este însoțită de suplimentul la diplomă, redactat în limbile română și engleză.
- (8) În cadrul studiilor superioare de licență, studentul poate obține credite suplimentare în proporție de cel mult 10% din numărul total de credite alocate programului de studii urmat. Creditele suplimentare acumulate la diverse discipline conexe se specifică în suplimentul la diplomă.

Secțiunea a III-a. *STUDII SUPERIOARE DE MASTER*

Articolul 101. Admiterea la studii superioare de master

- (1) Admiterea la studiile superioare de master se organizează pe bază de concurs, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și cu Regulamentul ASEM. Data începerii anului universitar în Ciclul II de studii superioare se stabilește de Senatul ASEM.
- (2) La concursul de admitere în Ciclul II de studii superioare, pot participa deținătorii diplomei de studii superioare de licență sau ai unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor.
- (3) Studiile superioare de master corespund unui număr de 90–120 de credite de studii transferabile, câte 30 de credite pentru fiecare semestru.
- (4) În cazul înscrierii în Ciclul II de studii superioare la un program de studii diferit de domeniul absolvit la Ciclul I de studii superioare, candidații urmează să acumuleze 30 de credite de studii transferabile la disciplinele fundamentale și de specialitate aferente domeniului de studii pentru care optează, ceea ce reprezintă minimumul curricular inițial necesar.
- (5) Minimumul curricular inițial necesar pentru continuarea studiilor superioare în Ciclul II la alt domeniu de formare profesională poate fi obținut în perioada studiilor superioare de licență.
- (6) În Ciclul I și Ciclul II de studii superioare, trebuie să fie acumulate cel puțin 300 de credite de studii transferabile.
- (7) Planul de admitere la programele de studii superioare de master se stabilește de Senatul ASEM, în funcție de capacitatea de înmatriculare stabilită în urma acreditării sau autorizării provizorii a programelor respective.
- (8) În Ciclul II de studii superioare, activitățile didactice sunt susținute de cadre didactice cu titlu științific sau, în cazul învățământului sportiv, cu titlu onorific.
- (9) Studiile superioare de master se finalizează cu susținerea publică a tezei/ proiectului de master și cu eliberarea diplomei de studii superioare de master. Tezele/proiectele de master se publică pe pagina web oficială a ASEM.
- (10) Diploma de studii superioare de master este însoțită de suplimentul la diplomă redactat în limbile română și engleză.
- (11) Diploma de studii superioare de master atestă faptul că titularul a obținut competențe academice și/sau profesionale specifice, inclusiv competențe manageriale, de cercetare, dezvoltare și inovare.
- (12) ASEM poate iniția programe de studii superioare de master, cu respectarea cerințelor de acreditare, la solicitarea instituțiilor/organizațiilor publice sau private interesate, cu condiția ca acestea să asigure finanțarea programelor corespunzătoare din surse proprii.
- (13) În Ciclul II de studii superioare, se oferă:
  - a) programe de aprofundare, care asigură dezvoltarea competențelor într-o specialitate din domeniul studiat la ciclul I;
  - b) programe interdisciplinare sau pluridisciplinare, care asigură dezvoltarea unor competențe transversale specifice în două sau mai multe domenii de formare profesională;
  - c) programe complementare, care suplimentează competențele obținute în cadrul studiilor superioare de licență, în vederea extinderii ariei de inserție profesională în câmpul muncii.
- (14) Programele de studii superioare de master conțin și o componentă de cercetare în corespundere cu specificul programului de studii urmat.

Articolul 102. Stagiile de practică

- (1) Stagiile de practică ale studenților reprezintă una dintre formele obligatorii de formare a specialiștilor de înaltă calificare.
- (2) Stagiile de practică se organizează și se realizează în cadrul instituțiilor, organizațiilor, companiilor, societăților și al altor structuri, conform Regulamentului aprobat de ASEM.

- (3) Structurile care oferă ASEM-ului locuri pentru stagiile de practică ale studenților pot beneficia, din partea ASEM, de:
  - a) prioritate în selectarea de absolvenți pentru încadrare în propria structură;
  - b) parteneriat în organizarea de incubatoare de afaceri, laboratoare științifice, proiecte comune etc.;
  - c) transfer tehnologic și schimb de experiență;
  - d) formare continuă a personalului în ASEM.
- (4) Stagiile de practică se efectuează în baza contractului încheiat de ASEM și/sau studenți cu structurile ofertante de locuri de practică.
- (5) Structurile care oferă locuri pentru stagiile de practică ale studenților beneficiază de facilități fiscale în modul stabilit de Guvern.

CAPITOLUL III. STUDII SUPERIOARE DE DOCTORAT

Articolul 103. Ciclu III. Studii superioare de doctorat

- (1) Programele de studii superioare de doctorat se desfășoară în școli doctorale și se finanțează prin mecanisme distincte. Școlile doctorale se organizează în cadrul ASEM, precum și în cadrul consorțiilor sau parteneriatelor naționale și internaționale, constituite inclusiv cu participarea organizațiilor din sfera științei și inovării.
- (2) Școala doctorală este structură organizatorică și administrativă a ASEM.
- (3) Școala doctorală gestionează bugetul alocat programelor de studii superioare de doctorat și este supusă evaluării externe periodice în vederea asigurării calității, conform prevederilor legale. Fondurile alocate programelor de studii superioare de doctorat nu pot fi folosite în alte scopuri.
- (4) Programele de studii superioare de doctorat corespund unui număr de 180 de credite de studii transferabile.

Articolul 104

- (1) Studiile superioare de doctorat se realizează prin programe de două tipuri:
  - a) doctorat științific, care are ca finalitate producerea de cunoaștere științifică originală, recunoscută pe plan internațional. Doctoratul științific constituie o precondiție pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare;
  - b) doctorat profesional, în domeniile artelor și sportului, care are ca finalitate producerea de cunoaștere originală în baza aplicării metodei științifice și a reflecției sistematice asupra unor creații artistice sau asupra unor performanțe sportive de înalt nivel național și internațional. Doctoratul profesional poate satisface precondiția pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare în domeniile artelor și sportului.

Articolul 105

- (1) Admiterea în Ciclu III de studii superioare se organizează de ASEM individual, dar poate fi organizată și în consorțiu, parteneriat național și internaționale, inclusiv de cele constituite cu participarea organizațiilor din sfera științei și inovării, la programe de doctorat acreditate sau autorizate provizoriu, în conformitate cu legislația din domeniul educației.
- (2) La concursul de admitere la studiile superioare de doctorat pot participa candidații deținători ai diplomei de studii superioare de master sau ai unui act de studii echivalent, recunoscut de structura abilitată cu recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor.
- (3) Studiile superioare de doctorat pot fi organizate ca învățământ cu frecvență sau cu frecvență redusă.

- (4) Planul de înmatriculare la studiile superioare de doctorat cu finanțare de la bugetul de stat se aprobă de Guvern.
- (5) În calitate de conducător de doctorat poate fi desemnată persoana care deține titlul de doctor sau doctor habilitat. Metodologia aprobării conducătorilor de doctorat se stabilește de Guvern.
- (6) Studiile superioare de doctorat se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctorat, cu conferirea titlului de doctor (în domeniul respectiv) și cu eliberarea diplomei de doctor de către instituția organizatoare a programului de studii superioare de doctorat în urma confirmării de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice.
- (7) În cazul finalizării studiilor superioare de doctorat fără susținerea publică a tezei de doctorat, se eliberează un certificat care atestă frecventarea studiilor superioare de doctorat în domeniul respectiv, ceea ce constituie experiență profesională de cercetare.

Articolul 106

- (1) Diploma de doctor conferă dreptul de a profesa în domeniul științelor, precum și de a ocupa posturi în instituții de învățământ superior, în organizații din sfera științei și inovării, dar și în alte instituții și organizații din economia națională.
- (2) Diploma de doctor conferă și dreptul de înscriere în programele de postdoctorat.
- (3) Regulamentul de organizare și de desfășurare a programelor de doctorat și de postdoctorat este elaborat de Ministerul Educației și aprobat de Guvern.

CAPITOLUL IV. PROGRAME DE POSTDOCTORAT

Articolul 107. Programele de postdoctorat.

- (1) Programele de postdoctorat se organizează în scopul realizării de cercetări științifice fundamentale și aplicative avansate.
- (2) Programele de postdoctorat sunt destinate persoanelor cu diplomă de doctor și au durata de cel mult 3 ani.
- (3) Programele de postdoctorat se finanțează prin concurs de proiecte, organizat de instituții publice și private, din surse externe, granturi, burse, precum și din fonduri speciale ale ASEM și ale organizațiilor din sfera științei și inovării, în condițiile legii.

Articolul 108

- (1) Pe durata realizării programului de postdoctorat, postdoctorandul se poate încadra, prin cumul, în funcția de cercetător științific în instituții de învățământ superior sau în organizații din sfera științei și inovării în conformitate cu prevederile legislației în domeniul muncii.

Articolul 109

- (1) Programele de postdoctorat se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctor habilitat sau în baza sintezei lucrărilor științifice publicate. Titlul de doctor habilitat se conferă de către instituția care a organizat programul de postdoctorat.
- (2) Confirmarea titlului și eliberarea diplomei se realizează de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice.

CAPITOLUL V. ACTIVITATEA DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

Articolul 110

- (1) ASEM face parte din sistemul național de cercetare-dezvoltare, ca instituție de învățământ superior de drept public, acreditată.

- (2) Activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare se realizează în scopul producerii de cunoaștere și al formării profesionale a specialiștilor de înaltă calificare.

Articolul 111. Activitatea de cercetare științifică are ca obiective:

- a) reconsiderarea și identificarea priorităților în domeniul dezvoltării-inovării;
- b) creșterea competitivității, dezvoltarea colaborărilor și constituirea de parteneriate între diferiți actori din domenii prioritare ale cercetării, dezvoltării și inovării;
- c) dezvoltarea capacității de cercetare științifică și deschiderea sistemului de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) către mediul științific internațional;
- d) obținerea de rezultate științifice relevante și performante, reflectate în lucrări științifice cotate pe plan național și internațional;
- e) creșterea capacității de inovare, dezvoltare tehnologică și asimilarea în producție a rezultatelor cercetării în vederea creșterii calității vieții;
- f) susținerea performanței universității, prin asigurarea continuității și implementarea strategiilor proprii de dezvoltare a activității de cercetare științifică;
- g) introducerea unor indicatori cantitativi și calitativi care să conducă la rezultate concrete, cu efecte măsurabile și să permită o evaluare judicioasă a rezultatelor obținute în activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare;
- h) creșterea vizibilității manifestărilor științifice și a publicațiilor proprii.

Articolul 112

- (1) Activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare se efectuează în cadrul catedrelor, departamentelor, laboratoarelor și altor unități proprii și/sau în parteneriat cu alte instituții, agenți economici sau autorități publice.
- (2) Finanțarea cercetării în cadrul programelor de master și doctorat se face în baza criteriilor de calitate și performanță, prin mecanisme distincte, stabilite printr-un Regulament aprobat de Guvern, și din alte surse legal constituite.
- (3) Modul de organizare și desfășurare a cercetării științifice se reglementează prin Carta universitară, prin regulamentele de organizare și funcționare a școlii doctorale, a programelor de studii superioare de doctorat, aprobate de Senat, și prin alte acte normative.
- (4) Finanțarea de la bugetul de stat a proiectelor de cercetare, dezvoltare și inovare se efectuează, exclusiv, pe bază de concurs, organizat de autoritatea națională pentru cercetare, dezvoltare și inovare.
- (5) Pentru activitățile de cercetare desfășurate, ASEM poate beneficia de finanțare instituțională acordată, prin concurs, în baza evaluării relevanței internaționale și a impactului economic și social al rezultatelor obținute. Condițiile concursului, metodologia evaluării relevanței internaționale și a impactului economic și social, inclusiv volumul finanțării instituționale, se stabilesc de autoritatea națională pentru cercetare, dezvoltare și inovare și se aprobă de Guvern.
- (6) ASEM este deținătoarea de drept a proprietății intelectuale generate din propria activitate de cercetare finanțată de la bugetul de stat și este autonomă în valorificarea rezultatelor cercetărilor științifice.
- (7) ASEM are obligația de a recompensa autorii rezultatelor de cercetare care au devenit obiect al dreptului de proprietate intelectuală cu cel puțin 15% din veniturile obținute din comercializarea acestora.

Articolul 113

- (1) Pentru asigurarea și promovarea calității și excelenței în activitatea de cercetare științifică, Senatul adoptă Metodologia privind acordarea unor forme de sprijin și susținere pentru activitatea de excelență în cercetarea științifică.

- (2) ASEM încheie acorduri de parteneriat științific cu instituții de învățământ superior, fundații, asociații, agenți economici din țară și din străinătate, promovând inclusiv crearea de rețele sau consorții de cercetare științifică.
- (3) În structurile de cercetare, poate fi încadrat pe posturi de cercetare, personal specializat, cu contract de muncă pe o perioadă determinată sau nedeterminată, personal de cercetare asociat; de asemenea, pot fi încadrați studenți și studenți-doctoranzi. Cadrele didactice pot avea parțial sau integral, conform fișei postului, normă de cercetare, în condițiile legii.

CAPITOLUL VI. PROMOVAREA CALITĂȚII ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV ȘI ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

Articolul 114. ASEM promovează și asigură respectarea standardelor de referință privind calitatea educației și a cercetării științifice, precum și formarea și dezvoltarea unei culturi a calității proprii.

Articolul 115. Asigurarea calității este un proces dinamic și continuu prin care se urmăresc perfecționarea metodelor de management instituțional, a conținutului programelor de studii în raport cu standardele de referință europene, reformarea planurilor de învățământ în acord cu necesitățile mediului economico-social, în condițiile edificării societății bazate pe cunoaștere, dezvoltarea cercetării științifice competitive la nivel național și internațional, mediu al creativității și inovației, al performanței și excelenței.

Articolul 116. Asigurarea calității

- (1) Asigurarea calității studiilor în ASEM este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de dezvoltare a capacității instituționale de elaborare, planificare și implementare de programe de studii, prin care se formează și se consolidează încrederea beneficiarilor că ASEM satisface și îmbunătățește standardele de calitate în conformitate cu misiunea asumată.
- (2) Managementul calității în ASEM este asigurat de Departamentul Studii, Dezvoltare Curriculară și Management al Calității, prin menținerea și dezvoltarea unui Sistemul de Management al Calității – axat pe satisfacerea cerințelor clienților, prin asigurarea competenței instituționale, pentru a produce, prin intermediul unor procese eficiente și eficace, servicii educaționale și științifice competitive.
- (3) Asigurarea și îmbunătățirea calității procesului educațional din ASEM se realizează prin:
  - a) implementarea unui program anual de audit intern a ofertei educaționale din perspectiva următorilor factori ai calității: *satisfacerea nevoilor beneficiarilor*, eficacitate, eficiență;
  - b) evaluarea internă și externă a calității programelor de formare în baza următoarelor criterii de evaluare: Relevanța, Valoarea praxiologică, Stabilirea finalităților învățării, *Posibilitatea de a evalua rezultatele finale ale programei*, *Posibilitatea de a asigura evaluarea continuă a învățării*, Corelarea dintre rezultatele învățării și unitățile de conținut, Valoarea științifică, Corelarea dintre rezultatele învățării și metodele de predare-învățare, Nivelul cerințelor față de resursele materiale necesare, *Productivitatea programei*;
  - c) asigurarea unui feed back permanent de consultare a clienților externi (angajatori, părinți, studenți), clienților interni (studenți, cadre didactice, manageri etc.) și al altor *parteneri de interes specifici* (autorități naționale, comunitatea etc.) în scopul modificării ofertei educaționale;
  - d) autoevaluarea și evaluarea reciprocă a personalului implicat în formarea profesională;
  - e) monitorizarea competenței studenților în etapele de pregătire și cele finale ale absolvenților;

- f) flexibilizarea modalităților de participare la formarea profesională, prin orare flexibile și introducerea învățământului la distanță;
  - g) dezvoltarea resurselor umane și materiale pentru a asigura un mediu educațional plăcut și productiv.
- (4) Asigurarea și îmbunătățirea calității serviciilor de cercetare se realizează prin:
- a) extinderea colaborării internaționale cu centrele universitare și de cercetare din alte state în vederea accesării fondurilor și programelor europene finanțate de Uniunea Europeană;
  - b) determinarea surselor financiare necesare pentru stimularea materială a cadrelor didactice și de cercetare pentru elaborarea proiectelor în scopul participării la concursurile internaționale și naționale de proiecte pentru cercetarea științifică;
  - c) evaluarea activității științifice și profesionale a cadrelor didactice și de cercetare din ASEM și prin prisma participării la proiectele naționale și internaționale de cercetare;
  - d) intensificarea elaborării articolelor științifice publicate în reviste recenzate internaționale și revistele recenzate naționale;
  - e) consolidarea parteneriatului dintre mediul universitar și de afaceri prin realizarea cercetărilor aplicative pe baze contractuale cu diverse instituții și agenți economici.

Articolul 117. ASEM, pentru a îmbunătăți calitatea și a spori performanța angajaților, stimulează participarea și organizează activități de formare continuă, care au următoarele obiective:

- a) dezvoltarea calificării și competenței personalului;
- b) comunicarea și înțelegerea cerințelor Sistemului de Management al Calității și politicii în domeniul calității;
- c) conștientizarea relevanței și importanței activităților desfășurate în îndeplinirea obiectivelor calității;
- d) promovarea cerințelor și așteptărilor clientului.

Articolul 118. Sistemul de asigurare a calității are la bază acreditarea, care acordă dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza admiterea la studii; dreptul de a organiza examenul de finalizare a studiilor, precum și dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute de Ministerul Educației.

Articolul 119

- (1) Evaluarea performanțelor cadrelor didactice și științifico-didactice realizată în ASEM are scopul de a asigura calitatea serviciilor educaționale și științifice oferite.
- (2) Principiile de bază ale evaluării performanței cadrelor didactice:
  - a) *obiectivitate* – factorii implicați în procesul de evaluare vor lua decizii, în mod imparțial, în baza argumentelor și faptelor concrete înregistrate în activitatea celui evaluat;
  - b) cooperare și comunicare continuă – asigurarea unui mediu cooperant și menținerea unor relații de comunicare deschisă și permanentă între toți factorii implicați în procesul de evaluare;
  - c) respectarea demnității – asigurarea unui mediu în cadrul căruia este respectată demnitatea fiecărui cadru didactic și a unui climat liber de orice manifestare și formă de hărțuire, exploatare, umilire, dispreț, amenințare sau intimidare.
- (3) Obiectivele evaluării performanței cadrelor didactice:
  - a) stabilirea și îmbunătățirea nivelului de competență profesională a cadrelor didactice;
  - b) crearea cadrului motivațional pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, pentru realizarea maximă a potențialului intelectual și creativ al acestora;
  - c) promovarea cadrelor didactice performante;
  - d) creșterea responsabilității personale pentru obținerea succesului în cariera didactică;
  - e) acordarea de feed-back, astfel cadrele didactice să-și conștientizeze performanțele obținute față de ce se așteaptă de la ele;

- f) asigurarea echității sociale și profesionale pentru cadrele didactice prin stabilirea concordanței dintre calitatea serviciilor educaționale, științifice prestate și retribuirea muncii acestora.
- (4) Evaluarea personalului didactic se face la următoarele domenii de activitate:
  - a) formarea profesională a beneficiarilor;
  - b) cercetarea științifică;
  - c) participarea la dezvoltarea instituțională.
- (5) Sistemul de evaluare se va aplica în următoarele cazuri:
  - a) evaluarea anuală (la finele anului academic) a calității personalului didactic, ca parte a sistemului de management al calității;
  - b) evaluarea pentru ocuparea prin concurs a unui post didactic.
- (6) Procedura de evaluare a performanțelor cadrelor didactice cuprinde:
  - a) autoevaluarea;
  - b) evaluarea de către studenți (rezultatul chestionării studenților);
  - c) evaluarea de către șeful Catedrei/subdiviziunii;
  - d) evaluarea de către membrii Catedrei (evaluarea activității didactice se va realiza prin asistența la ore, analiza curriculumului, materialelor didactice de către colegi, iar evaluarea activității științifice și de participare la dezvoltarea instituțională în cadrul sedințelor Catedrei).

Articolul 120. În asigurarea și menținerea calității academice, a standardelor și indicatorilor de performanță, se folosesc ca instrumente:

- a) autoevaluarea;
- b) evaluarea internă (inclusiv „peer review”) și evaluarea externă la nivelul programelor de studii, al formelor de învățământ, al cercetării științifice, precum și la nivelul ASEM.

Articolul 121

- (1) Evaluarea calității constă în examinarea multicriterială a măsurii în care ASEM îndeplinește standardele naționale de referință.
- (2) Evaluarea calității reprezintă un ansamblu complex de activități de autoevaluare, evaluare internă și evaluare externă a calității, în conformitate cu standardele de acreditare, criteriile și indicatorii aprobați.
- (3) Autoevaluarea și evaluarea internă a calității sunt realizate de către structurile instituționale responsabile de asigurarea calității, în conformitate cu standardele naționale de referință.
- (4) Evaluarea externă a calității în învățământul superior este realizată de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional sau o altă agenție de evaluare a calității, înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior.
- (5) Evaluarea calității vizează:
  - a) capacitatea instituțională;
  - b) eficiența educațională, inclusiv rezultatele academice;
  - c) calitatea programelor de formare profesională inițială și continuă;
  - d) managementul instituțional al calității;
  - e) rezultatele cercetărilor științifice și/sau ale creației artistice;
  - f) concordanța dintre evaluarea internă și situația reală.

Articolul 122. Activitățile de evaluare internă se finalizează cu constatări, aprecieri, formularea de oportunități, judecăți de valoare și conduc la măsuri și recomandări concrete, operative, adoptate în structurile de conducere și de decizie.

Articolul 123. Rezultatele concrete obținute în activitatea instructiv-educativă și de cercetare științifică reprezintă criteriile de evaluare, apreciere, promovare și recompensare a membrilor comunității universitare.

Articolul 124. Evaluarea externă în vederea acreditării

- (1) ASEM este supusă, periodic, acreditării, în calitate de instituție ce prestează servicii educaționale. Acreditării sunt supuse și programele de studii.
- (2) Acreditarea programelor de studii superioare de licență (ciclul I) se face pentru fiecare program cu finalități de calificare universitară distinctă.
- (3) Evaluarea externă în vederea acreditării se declanșează și se desfășoară conform metodologiilor elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern.
- (4) După obținerea acreditării, programele de studii și ASEM este supusă, periodic, evaluării externe, în vederea reacreditării, cel puțin o dată la 5 ani.
- (5) Decizia cu privire la acreditare, neacreditare sau la retragerea dreptului de activitate sau de organizare a unui program de studii se adoptă de Guvern, la propunerea Ministerului Educației, în baza rezultatelor evaluării efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional.

CAPITOLUL VII. PROMOVAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI CENTRAT PE STUDENT**Articolul 125**

- (1) O persoană dobândește statutul de student în urma admiterii și înmatriculării într-un program de studiu universitar de licență sau master.
- (2) Statutul de student-doctorand se dobândește în urma admiterii și înmatriculării într-un program de studii universitare de doctorat.
- (3) Studenții și studenții-doctoranzi sunt membri egali ai comunității universitare.
- (4) Studenții sunt parteneri de dialog ai personalului didactic și ai structurilor și funcțiilor de conducere din ASEM.
- (5) Oferta anuală a locurilor pentru fiecare program de studii este făcută publică pe site-ul ASEM, mijloace de informare în masă.

Articolul 126. Studenții și studenții-doctoranzi au asigurate condiții optime pentru o pregătire profesională superioară; ei beneficiază, în spațiul universitar, de condiții optime de viață și de servicii sociale.

Articolul 127. Toți studenții sunt înregistrați în Registrul matricol unic al ASEM, care devine parte a Registrului matricol unic al universităților din Republica Moldova.

Articolul 128. Principiile care reglementează activitatea studentului în comunitatea universitară sunt:

- a) principiul nediscriminării; toți studenții beneficiază de egalitate de tratament; orice discriminare directă ori indirectă este interzisă;
- b) principiul participării la decizie în Consiliul Facultății și în Senat;
- c) principiul libertății de exprimare, în baza căruia studenții au dreptul să-și exprime liber opiniile în cadrul structurilor Universității;
- d) principiul transparenței și al accesului la informații, în baza căruia studenții au dreptul la acces liber și gratuit la informații care privesc propriul proces educațional și viața comunității universitare, conform prevederilor legii.

Articolul 129. Drepturile studenților

- (1) Studenții au următoarele drepturi:
  - a) să aleagă instituția de învățământ în care doresc să învețe;
  - b) să fie asigurați, în condițiile legii, cu manuale, asistență medicală, alimentație, servicii de transport, cămin;
  - c) să beneficieze, în condițiile legii, de bursă, al cărei quantum se stabilește de Guvern;

- d) să își expună liber opiniile, convingerile și ideile;
  - e) să aibă acces la informație;
  - f) să fie aleși în structurile de conducere ale ASEM și să participe la evaluarea și promovarea calității învățământului, în condițiile prevăzute de Codul Educației și de regulamentele ASEM;
  - g) să participe la proiecte și/sau programe naționale și/sau internaționale de mobilitate academică;
  - h) să își revendice drepturile legale, să constituie asociații sau organizații care au drept scop apărarea intereselor lor și să adere la acestea, în conformitate cu legislația în vigoare;
  - i) să beneficieze de garanțiile și facilitățile prevăzute de legislație pentru persoanele care îmbină munca cu studiile în cazul în care sunt încadrați în câmpul muncii.
- (2) Studenții ASEM pot constitui organe de autogovernanță care funcționează în conformitate cu actele normative în vigoare și cu regulamentele ASEM.
  - (3) Studenții sunt reprezentați în Senat și în Consiliul Facultății în proporție de 1/4 din numărul total al membrilor acestor organe.
  - (4) Studenții ASEM au dreptul la scutirea de plata taxei de studii în conformitate cu regulamentele instituționale.
  - (5) În caz de incapacitate de continuare a studiilor din motive de sănătate sau din alte motive justificate, studenții au dreptul la concedii academice conform actelor interne ale ASEM.
  - (6) În vederea asigurării dreptului la educație al studenților care au nevoie de asistență socială, statul suportă, în condițiile legislației în vigoare, parțial sau integral, cheltuielile de întreținere a acestor pe durata studiilor în ASEM, conform normativelor în vigoare.
  - (7) Studenții ASEM beneficiază de protecție și asistență socială și medicală în condițiile legii.
  - (8) Studenții beneficiază și de alte drepturi consemnate în regulamentele ASEM.

Articolul 130. Obligațiile studenților

- (1) Studenții au următoarele obligații:
  - a) să respecte regulamentele ASEM;
  - b) să manifeste un comportament civilizat, să respecte normele de conviețuire în comunitatea academică, să păstreze bunurile din patrimoniul ASEM.
- (2) Studenții au obligația să frecventeze orele și să însușească materiile prevăzute de programele de studii.
- (3) Studenții care încalcă prevederile actelor normative în vigoare și/sau ale actelor interne ale ASEM sunt pasibili de sancționare, în funcție de gravitatea faptei, conform actelor interne ale ASEM, până la exmatriculare.

CAPITOLUL VIII. ORGANIZAREA STUDIILOR ÎN ASEM

Articolul 131. Programele de studii

- (1) Formarea profesională în ASEM se realizează prin programe corespunzătoare de studii.
- (2) Programele de studii includ activități educaționale și de cercetare care asigură formarea într-un domeniu academic sau profesional avansat, în conformitate cu cadrul normativ în vigoare.
- (3) Programele de studii superioare se diferențiază în funcție de:
  - a) ciclul de învățământ;
  - b) domeniul de formare profesională;
  - c) forma de organizare a învățământului.

Articolul 132. Forme de organizare a învățământului

- (1) Studiile superioare de licență și de master se organizează în următoarele forme de învățământ:

- a) cu frecvență;
  - b) cu frecvență redusă;
  - c) la distanță.
- (2) Studiile superioare de doctorat se organizează în următoarele forme de învățământ:
- a) cu frecvență;
  - b) cu frecvență redusă.

Articolul 133. Condiții de acces la studii

- (1) Cetățenilor Republicii Moldova li se asigură accesul, după cum urmează:
- a) pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat, în limitele stabilite anual de Guvern;
  - b) pe locuri cu taxă de studii achitată de persoane fizice sau juridice;
  - c) pe locuri cu finanțare mixtă.
- (2) Cetățenii Republicii Moldova pot beneficia o singură dată de dreptul de acces în învățământul superior cu finanțare de la bugetul de stat, în fiecare ciclu al învățământului superior.
- (3) Prin derogare de la alin. (2), pot beneficia repetat de dreptul de acces în învățământul superior cu finanțare de la bugetul de stat persoanele care:
- a) au pierdut capacitatea de muncă, în condițiile prevăzute de Codul muncii, la profesarea în specialitatea (profesia) obținută anterior;
  - b) suferă de o boală profesională și/sau dezabilitate;
  - c) optează pentru programe speciale lansate pe piața muncii de Guvern.

Articolul 134. Cadrul juridic de formare profesională și al specialităților

- (1) Studiile superioare în ASEM se reglementează prin Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților.
- (2) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților este parte componentă a standardelor educaționale de stat și determină domeniile și specialitățile în baza cărora se realizează formarea profesională în învățământul superior.
- (3) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților se aprobă de Guvern, la propunerea Ministerului Educației, de comun acord cu Ministerul Economiei.

Articolul 135. Admiterea la studii

- (1) Admiterea la studii în ASEM, în fiecare ciclu, se organizează prin concurs, în baza metodologiei proprii. Criteriile de organizare a concursului de admitere se stabilesc prin Regulamentul de organizare a admiterii în învățământul superior, aprobat de Ministerul Educației.
- (2) Admiterea la programele de studii superioare se organizează în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților.
- (3) ASEM poate percepe de la candidați, în condițiile legii, taxe de înscriere la concursul de admitere în cuantumul stabilit în baza metodologiei proprii.
- (4) Metodologia de admitere în ASEM va fi publicată pe pagina web.
- (5) Monitorizarea admiterii la studii în ASEM ține de competența Ministerului Educației.

Articolul 136. Contractul de studii

- (1) Contractul de studii reglementează raporturile studentului cu ASEM sub aspect academic, financiar, social și alte aspecte specifice.
- (2) Contractul de studii prevede obiectul contractului, drepturile și obligațiile părților, taxa pentru întregul ciclu de studii, precum și alte reglementări conform legislației în vigoare.

Articolul 137. Durata anului universitar

- (1) În ciclul I de studii superioare (licența), anul academic este constituit din două semestre relativ egale, care includ două sesiuni de examene, stagiile de practică și două vacanțe.
- (2) Durata unui semestru constituie, în medie, 15 săptămâni de contact direct cu studenții.
- (3) Perioada de desfășurare și durata sesiunilor de examene, precum și durata vacanțelor se stabilesc de ASEM.
- (4) Calendarul academic se stabilește de Senatul ASEM.

Articolul 138. Sistemul de credite de studii transferabile

- (1) În ASEM, se aplică Sistemul european de credite transferabile (ECTS).
- (2) Creditele de studii transferabile măsoară cantitatea de muncă necesară studentului în cadrul unui curs/disciplină academică pe parcursul unei unități de timp pentru a atinge nivelul minim al obiectivelor și finalităților de învățare programate și se alocă după cum urmează:
  - a) pentru un semestru academic – 30 de credite de studii transferabile;
  - b) pentru un an academic – 60 de credite de studii transferabile.
- (3) ASEM poate accepta cel mult 30 de credite de studii transferabile acumulate în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, în baza cadrului normativ în vigoare.
- (4) Metodologia de aplicare a sistemului de credite de studii transferabile se aprobă de Ministerul Educației.

CAPITOLUL IX. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ, PROGRAME COMUNITARE ȘI STUDENȚI STRĂINI

Articolul 139. Cooperarea internațională

- (1) Cooperarea internațională în domeniul învățământului și cercetării se efectuează în conformitate cu legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.
- (2) ASEM are dreptul să stabilească relații directe de colaborare și parteneriat cu instituții de învățământ din străinătate. Ministerul Educației și/sau alte autorități ale administrației publice centrale, la solicitare, acordă asistență în ceea ce privește:
  - a) participarea la programe de mobilitate și de schimb academic și intercultural, precum și la proiecte comune;
  - b) organizarea și realizarea activităților de cercetare și a manifestărilor științifice și culturale comune;
  - c) efectuarea de cercetări științifice fundamentale și aplicative la comanda persoanelor juridice din străinătate;
  - d) fondarea, cu participarea partenerilor străini, a unor unități interioare ale ASEM (centre, laboratoare, parcuri tehnologice, incubatoare de afaceri și altele asemenea);
  - e) obținerea calității de membru în organizații nonguvernamentale regionale și internaționale;
  - f) participarea la programe și proiecte regionale și internaționale.
- (4) Acțiunile realizate în cadrul tratatelor internaționale sunt finanțate în conformitate cu legislația în vigoare.
- (5) Programele și proiectele internaționale sunt finanțate conform legislației în vigoare sau, după caz, în conformitate cu prevederile din proiectele aprobate și finanțate.
- (6) Prin legea bugetului de stat se aprobă anual mijloace financiare pentru susținerea mobilității academice.

Articolul 140. Cooperarea cu organizațiile regionale și internaționale

- (1) Ministerul Educației acordă prioritate cooperării în domeniul educației cu Uniunea Europeană în cadrul unor proiecte și programe de parteneriat și cooperare.
- (2) În scopul modernizării și racordării sistemului național de educație la valorile și standardele europene, precum și în vederea participării la edificarea spațiului european al învățământului superior în cadrul Procesului Bologna, Ministerul Educației participă la programele și proiectele de cooperare internațională la nivel regional și european.
- (3) Ministerul Educației autorizează și monitorizează activitatea voluntarilor din străinătate care prestează servicii educaționale, precum și a organizațiilor necomerciale care imple-

mentează diverse proiecte și programe internaționale în cadrul sistemului național de educație, în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 141. Admiterea la studii a străinilor, drepturile și obligațiile studenților străini

- (1) Admiterea la studii a străinilor se realizează în condițiile aplicate pentru cetățenii Republicii Moldova.
- (2) Admiterea la studii a străinilor este condiționată de recunoașterea și echivalarea prealabilă a actelor de studii prezentate de candidați.
- (3) Instruirea străinilor se efectuează în limba română sau, la solicitarea candidaților, într-o limbă de circulație internațională, în funcție de posibilitățile instituțiilor de învățământ și în limita mijloacelor bugetare alocate în acest scop.
- (4) Străinii care studiază în Republica Moldova, cu excepția celor care beneficiază de burse acordate de stat, achită taxe de studii în conformitate cu actele normative în vigoare.

Articolul 142. Studiile în străinătate

- (1) Statul asigură mobilitatea academică în conformitate cu actele normative naționale și internaționale.
- (2) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul la studii în străinătate în baza tratatelor internaționale, precum și în baza contractelor individuale încheiate cu instituțiile de învățământ din străinătate.
- (3) Cetățenii Republicii Moldova înmatriculați la studii în străinătate în baza tratatelor internaționale beneficiază de facilitățile și drepturile stipulate în documentele respective.
- (4) Cetățenii Republicii Moldova absolvenți ai instituțiilor de învățământ din străinătate beneficiază, la angajarea pe piața muncii, de aceleași drepturi ca și absolvenții instituțiilor de învățământ de același nivel din Republica Moldova, în conformitate cu legislația în vigoare.
- (5) Recunoașterea și echivalarea actelor de studii obținute în instituții de învățământ din străinătate se realizează în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

TITLUL III. DISPOZIȚII CU PRIVIRE LA STATUTUL PERSONALULUI DIDACTIC, DE CERCETARE, DIDACTIC ȘI DE CERCETARE AUXILIAR ȘI PERSONALULUI NEDIDACTIC

CAPITOLUL I. FUNCȚIILE DIDACTICE ȘI DE CERCETARE ȘI NORMA DIDACTICĂ

Articolul 143. Categoriile de personal

- (1) Personalul științifico-didactic ASEM se constituie din:
  - a) personal științifico-didactic: lector universitar, conferențiar universitar, profesor universitar;
  - b) personal științific: cercetător științific, cercetător științific superior, cercetător științific coordonator, cercetător științific principal;
  - c) personal didactic: asistent universitar, formator, antrenor;
  - d) personal didactic auxiliar: bibliotecar, informatician, laborant-metodist;
  - e) alte categorii de personal: administrativ și tehnic, secretar-referent, tehnician, inginer-tehnician, medic, asistent medical, precum și personal auxiliar și de deservire.
- (2) În învățământul superior, figurează următoarele titluri:
  - a) științifice – doctor și doctor habilitat;
  - b) științifico-didactice – conferențiar universitar și profesor universitar.

- (3) Titlurile științifico-didactice de conferențiar universitar și de profesor universitar se conferă de către Senatul ASEM, în funcție de domeniul științific, și se confirmă de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice.
- (4) Conferirea titlurilor științifico-didactice se reglementează printr-un regulament elaborat de Ministerul Educației și aprobat de Guvern.
- (5) Personalului științifico-didactic i se garantează dreptul la libertate academică în conformitate cu prevederile Cartei universitare.
- (6) Personalul din învățământul superior are drepturi și îndatoriri care derivă din Carta universitară, din contractul individual de muncă, precum și din legislația în vigoare.
- (7) Protecția drepturilor salariaților, precum și a drepturilor de proprietate intelectuală asupra rezultatelor creației științifice este garantată și asigurată în conformitate cu prevederile Cartei universitare și cu legislația în vigoare.
- (8) Personalul științifico-didactic și științific are dreptul de a publica studii, articole, de a candida la obținerea de granturi naționale și internaționale, fără restricții ale libertății academice.

Articolul 144. Normarea activității științifico-didactice și de cercetare

- (1) Norma științifico-didactică se constituie din:
  - a) activitatea didactică auditorială (contact direct cu studenții), realizată prin:
    - ore de curs;
    - seminare, lucrări de laborator, lucrări practice, lucrări de proiectare, stagii didactice/clinice și alte forme aprobate de Senat;
  - b) activitatea didactică neauditorială, realizată prin:
    - conducerea stagiilor de practică;
    - conducerea activităților didactico-artistice sau sportive;
    - conducerea proiectelor sau tezelor de licență, de master, de doctorat;
    - monitorizarea activității individuale a studenților;
    - activități de evaluare și monitorizare;
    - consultații, ghidare directă a activității individuale a studentului;
    - alte activități prevăzute de regulamentele ASEM;
  - c) activitatea de cercetare, transfer tehnologic, de creație artistică și sportivă, realizată prin:
    - efectuarea cercetărilor științifice;
    - elaborarea de curricula;
    - elaborarea produselor de program;
    - publicarea articolelor științifice;
    - brevetarea rezultatelor cercetării;
    - elaborarea și editarea monografiilor, culegerilor științifice;
    - realizarea tezelor de doctorat;
    - participarea la proiecte științifice și coordonarea de proiecte științifice;
    - participarea la conferințe științifice, festivaluri artistice și competiții sportive;
    - alte activități prevăzute de regulamentele instituționale;
  - d) activitatea metodică, realizată prin:
    - pregătirea pentru predarea cursului;
    - elaborarea suporturilor de curs;
    - proiectarea didactică a activităților, inclusiv a celor individuale;
    - elaborarea curriculei;
    - elaborarea recomandărilor metodice pentru studenți;
    - elaborarea metodologiilor și a testelor de evaluare a rezultatelor academice;
    - conducerea seminarelor metodologice;
    - alte activități prevăzute de regulamentele ASEM.
- (2) Norma activității de cercetare pentru cadrele științifice titulare se stabilește în conformitate cu legislația în vigoare.
- (3) Activitatea didactică se cuantifică în ore convenționale în cadrul unei unități de timp, de regulă, săptămână, semestru, an.
- (4) Unitatea de timp pentru curs, seminar, activități de laborator și lucrări practice este de 2 ore convenționale. Ora convențională este de 45 de minute.

- (5) Activitățile incluse în norma științifico-didactică și prevăzute la alin. (1) lit. b), c) și d) se cuantifică în ore convenționale în baza metodologiei aprobate de Senat, în funcție de profil și specializare.
- (6) Norma didactică anuală a personalului didactic include și ghidarea directă a activității individuale a studentului.
- (7) În norma didactică a asistentului universitar nu pot fi incluse ore de curs.
- (8) Suma totală a orelor de muncă dintr-o normă științifico-didactică, realizată prin cumularea activităților menționate la alin. (1), este de 35 de ore astronomice pe săptămână.
- (9) Senatul ASEM stabilește diferențiat norma științifico-didactică, în baza propriei metodologii.
- (10) Norma de activitate a altor categorii de personal se stabilește în conformitate cu Codul muncii.
- (11) Personalul de conducere din învățământul superior (rector, prorector, decan, șef de departament sau șef de catedră) poate cumula funcții științifico-didactice și științifice în conformitate cu regulamentele ASEM.
- (12) Norma didactică constituită din activitățile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) poate fi redusă pentru realizarea activităților prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), în baza metodologiei aprobate de Senat.

Articolul 145

- (1) Statele de funcții ale personalului didactic și de cercetare se întocmesc la nivelul catedrelor, școlilor doctorale, școlilor masterale prin consultarea membrilor acestora și cuprind funcțiile didactice și numărul de posturi în ordinea ierarhică, ocupate sau vacante, pe baza planurilor de învățământ, a formațiunilor de studiu și a normelor universitare, în condițiile legii.

Articolul 146. Personalul titular poate presta activități didactice și de cercetare științifică la alte instituții de învățământ superior sau de cercetare numai cu acordul Rectorului.

Articolul 147. Dispozițiile Regulamentului cu privire la ocuparea posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 854/21.09.2010, privind pensionarea personalului didactic și de cercetare, continuarea activității după împlinirea vârstei legale de pensionare, remunerarea acestora, conducerea de doctorate, sunt respectate cu strictețe.

Articolul 148. Salarizarea personalului didactic și de cercetare se face conform legislației în vigoare și în funcție de rezultatele și performanțele profesionale ale fiecăruia, de îndeplinirea cerințelor minime asumate la încheierea contractului de muncă și de realizare a unor standarde de referință. Grila de salarizare se aprobă de Senat.

CAPITOLUL II. OCUPAREA FUNCȚIILOR ȘI POSTURILOR DIDACTICE ȘI EVALUAREA CALITĂȚII

Articolul 149. Dispoziții generale

- (1) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere din ASEM are misiunea să asigure realizarea standardelor educaționale de stat de educație generală și de formare profesională inițială și continuă.
- (2) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere poate obține grade didactice și manageriale, titluri științifice și titluri științifico-didactice în conformitate cu legislația în vigoare.
- (3) Pentru gradele didactice și manageriale și pentru titlurile științifice se acordă spor la salariu conform actelor normative aprobate de Guvern.

- (4) Conform Codului Educației, în învățământul superior, cel puțin 50% din funcțiile științifico-didactice trebuie să fie ocupate de cadre didactice titulare.

Articolul 150. Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice

- (1) Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice sunt:
  - a) în învățământul superior – deținerea unei calificări de cel puțin nivelul 7 ISCED – studii superioare de master.
  - b) în învățământul de sport, titlurile onorifice și premiile obținute la concursuri naționale și internaționale, recunoscute de organele centrale de resort, conferă dreptul de ocupare a funcțiilor didactice.
- (2) Pentru ocuparea unei funcții științifico-didactice în învățământul superior, este necesară deținerea unei calificări de nivelul 8 ISCED – studii superioare de doctorat.
- (3) Pentru ocuparea funcțiilor didactice, absolvenții programelor de studii superioare nepe-dagogice vor urma obligatoriu modulul psihopedagogic corespunzător unui număr de 60 de credite de studii transferabile.

Articolul 151. Ocuparea funcțiilor didactice, științifico-didactice și științifice

- (1) Funcțiile didactice, științifico-didactice și științifice în învățământul superior se ocupă prin concurs, în conformitate cu regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr./ 854/2010, reglementările Ministerului Educației.
- (2) Angajarea prin cumul a personalului didactic, științifico-didactic și științific se realizează în baza echivalării funcțiilor, după cum urmează:
  - a) funcția de cercetător științific se echivalează cu funcția de asistent universitar și viceversa;
  - b) funcția de cercetător științific superior se echivalează cu funcția de lector universitar și viceversa;
  - c) funcția de cercetător științific coordonator se echivalează cu funcția de conferențiar universitar și viceversa;
  - d) funcția de cercetător științific principal se echivalează cu funcția de profesor universitar și viceversa.

Articolul 152. Evaluarea personalului didactic, științifico-didactic și științific

- (1) Evaluarea personalului implicat în activitatea didactică și de cercetare face parte din sistemul de asigurare a calității și se realizează periodic în conformitate cu regulamentele ASEM.
- (2) Evaluarea personalului implicat în activitatea didactică și de cercetare se efectuează în funcție de performanțele didactice, performanțele de cercetare, participarea la viața academică, de alte criterii prevăzute în Regulamentul ASEM.
- (3) Evaluarea personalului științifico-didactic este realizată de către:
  - a) administrația instituției;
  - b) șeful de departament sau catedră;
  - c) comisia de asigurare a calității;
  - d) colegi și experți;
  - e) studenți;
  - f) alte structuri abilitate.
- (4) Rezultatele și performanțele cadrelor didactice și de cercetare sunt evaluate la intervale de maximum 5 ani, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 854/2010.
- (5) Activitatea directă cu studenții a cadrelor didactice se evaluează obligatoriu de către studenți.
- (6) Contractele individuale de muncă ale cadrelor didactice și de cercetare includ obligatoriu clauze de asumare a unor standarde minime ale rezultatelor profesionale și clauze privind încetarea raporturilor de muncă.
- (7) Cerințele minime pentru fiecare funcție didactică și de cercetare se elaborează de șefii de catedre, școli doctorale, școli masterale se aprobă de Rectorul ASEM.

Articolul 153. Formarea profesională continuă

- (1) Dezvoltarea profesională a personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale și se reglementează de Guvern.
- (2) Dezvoltarea profesională a personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere se realizează în instituții de învățământ superior și/sau în instituții de formare profesională continuă, de alți prestatori de servicii educaționale, în baza unor programe de formare profesională acreditate, prin:
  - a) stagii de formare profesională în instituții de învățământ și cercetare sau organizații acreditate din țară și de peste hotare;
  - b) participare, ca parteneri, la proiecte educaționale și/sau de cercetare naționale și internaționale;
  - c) participare cu comunicări și/sau lucrări la conferințe, seminare, simpozioane, expoziții internaționale.
- (3) În cadrul formării profesionale continue realizate prin stagii în instituții de învățământ și cercetare acreditate, cadrele didactice din învățământ pot obține credite de dezvoltare profesională.

CAPITOLUL III. DREPTURILE ȘI GARANȚIILE PERSONALULUI DIDACTIC, ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC ȘI ȘTIINȚIFIC

Secțiunea I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 154. Personalul didactic, de cercetare, didactic și de cercetare auxiliar și nedidactic are drepturile și îndatoririle prevăzute de legislația muncii, HG nr. 854/2010, prezenta Cartă, în regulamentele proprii, contractul individual de muncă și fișa postului.

Articolul 155 – Senatul, pe baza acestor acte normative, este îndreptățit să adopte hotărâri obligatorii pentru întregul personal al ASEM.

Secțiunea a II-a. INCOMPATIBILITĂȚI ȘI CONFLICTE DE INTERESE

Articolul 156

- (1) Incompatibilitatea este situația în care o persoană ocupă concomitent două sau mai multe funcții al căror cumul nu este permis de lege.
- (2) Conflictul de interese este situația, concretă sau posibilă, în care un membru al personalului didactic și de cercetare, al personalului didactic și de cercetare auxiliar sau al personalului nedidactic ori o persoană juridică la care acesta este asociat sau acționar are interese personale de natură patrimonială sau nepatrimonială contrare sau neloiale ASEM, exercitate astfel, încât să influențeze negativ realizarea obiectivă a atribuțiilor funcției ocupate sau să îi afecteze votul în cadrul structurilor colegiale de conducere.
- (3) Interesul personal reprezintă orice avantaj, material sau de altă natură, urmărit sau obținut, în mod direct sau indirect, de către personalul didactic și de cercetare, personalul didactic și de cercetare auxiliar și personalul nedidactic, care exercită o funcție de conducere, control, autoritate sau evaluare instituțională, la orice nivel în Universitate, prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor și informațiilor la care are acces în îndeplinirea acesteia.

Articolul 157. Conform legislației în vigoare, angajații ASEM, care se află în relație de soți, afini și rude până la gradul al III-lea, inclusiv, nu pot ocupa concomitent funcții, astfel încât una dintre persoane să se afle față de cealaltă într-o poziție de conducere, control, autoritate sau evaluare instituțională la orice nivel, și nu pot fi numite în comisii de susținere a examenului de

finalizare a studiilor, comisii de doctorat, comisii de concurs (admitere și concursuri pentru ocuparea posturilor didactice și de cercetare) sau alte comisii de evaluare, ale căror decizii sunt de natură a favoriza soții, rudele sau afinii până la gradul al III-lea inclusiv.

Art. 158 – Situațiile de incompatibilități și conflicte de interese și răspunderea publică pentru rezolvarea lor sunt prevăzute în Codul de etică și deontologie profesională universitară, care constituie parte integrantă a prezentei Carte.

Secțiunea a III-a. DREPTURILE ȘI GARANȚIILE PERSONALULUI DIDACTIC, ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC ȘI ȘTIINȚIFIC

Articolul 159. Drepturi și garanții.

- (1) Personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul să aleagă și să utilizeze atât tehnologiile didactice, manualele și materialele didactice aprobate de Ministerul Educației, cât și pe cele alternative, pe care le consideră adecvate realizării standardelor educaționale de stat.
- (2) Personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul:
  - a) să aleagă și să fie ales în organele de conducere, administrative și consultative ale ASEM;
  - b) să i se includă în vechimea de muncă didactică activitatea didactică și de cercetare desfășurată anterior în cazul transferului la o instituție de învățământ care oferă programe de studii de alt nivel;
  - c) să se asocieze în organizații sindicale și profesionale;
  - d) să solicite, din proprie inițiativă, acordarea de grade didactice și titluri științifice.
- (3) Personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul la concediu de odihnă anual în condițiile prevăzute de Codul muncii.
- (2) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior și postsecundar pedagogic, încadrați în instituțiile de învățământ prin repartizare de către Ministerul Educației, beneficiază, în primii trei ani de activitate, de indemnizații stabilite de Guvern, din mijloacele bugetului de stat.
- (3) Personalul didactic, științifico-didactic și științific care s-a evidențiat prin excelență în munca de predare și educație se poate învrednici de distincții de stat în condițiile stabilite de lege.
- (4) Pentru atragerea absolvenților în activitatea didactică și pentru promovarea profesiei de cadru didactic, autoritățile administrației publice locale și centrale care au instituții de învățământ în subordine pot prevedea garanții sociale suplimentare pentru cadrele didactice.

Secțiunea a IV-a. OBLIGAȚIILE ȘI GARANȚIILE PERSONALULUI DIDACTIC, ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC ȘI ȘTIINȚIFIC

Articolul 160. Obligații

- (1) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere are următoarele obligații:
  - a) să asigure calitatea procesului de învățământ prin respectarea standardelor educaționale de stat și a Curriculumului național;
  - b) să respecte deontologia profesională;
  - c) să respecte drepturile elevilor și studenților;
  - d) să creeze condiții optime pentru dezvoltarea potențialului individual al elevului și studentului;
  - e) să promoveze valorile morale de dreptate, echitate, umanism, patriotism și alte valori;
  - f) să colaboreze cu familia și comunitatea;
  - g) să îndeplinească obligațiile prevăzute în contractul individual de muncă și în fișa postului și să respecte statutul Cartei, regulamentele ASEM și prevederile Codului Educației;
  - h) să asigure securitatea vieții și ocrotirea sănătății elevilor și studenților în procesul de învățământ;

- i) să nu admită tratamente și pedepse degradante, discriminarea sub orice formă și aplicarea altor forme de violență fizică sau psihică;
  - j) să informeze studenții despre toate formele de violență și manifestările comportamentale ale acestora, despre persoanele și instituțiile la care se pot adresa atunci când sunt supuși unui act de abuz;
  - k) să discute cu studenții, individual și în grup, despre siguranța/ bunăstarea lor emoțională și fizică acasă/în familie și în instituție, precum și în alte locuri frecventate de ei;
  - l) să intervină pentru a stopa cazurile de abuz și neglijare a elevului și/sau să solicite ajutor în cazul în care nu poate interveni de sine stătător;
  - m) să comunice imediat despre orice caz suspect sau confirmat de abuz, neglijare, exploatare sau trafic al studenților din partea semenilor sau a adulților;
  - n) să nu facă și să nu admită propagandă șovină, naționalistă, politică, religioasă, militaristă în procesul educațional;
  - o) să nu implice studenții în acțiuni politice (mitinguri, demonstrații, pichetări);
  - p) să asigure confidențialitatea și securitatea informației care conține date cu caracter personal, în conformitate cu legislația în domeniul protecției datelor cu caracter personal;
  - q) să își perfecționeze continuu calificarea profesională.
- (2) Personalul didactic, științifico-didactic și științific nu poate presta servicii cu plată studenților cu care interacționează direct la clasă sau în grupa academică în activitatea didactică.
  - (3) Personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere din ASEM îi este interzisă primirea de bani sau alte foloase sub orice formă din partea studenților, familiilor acestora.
  - (4) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere are obligația de a raporta Ministerului Educației și organelor abilitate despre cazurile de abuz asupra studenților de care au cunoștință, în conformitate cu legislația în vigoare.
  - (5) Nerespectarea prevederilor alin. (1)–(4) constituie abatere disciplinară și se sancționează conform legislației în vigoare.
  - (6) Obligațiile cadrelor didactice și de conducere din învățământ în raport cu studenții, părinții și angajații ASEM, sunt prevăzute în Codul de etică al cadrului didactic.
  - (7) Codul de etică al cadrului didactic este elaborat și aprobat de Ministerul Educației, cu consultarea asociațiilor reprezentative la nivel național ale studenților, părinților, cadrelor didactice și sindicatelor din învățământ.
  - (8) Nerespectarea de către cadrele didactice sau cadrele de conducere din învățământ a prevederilor Codului de etică a cadrului didactic constituie o încălcare gravă a disciplinei de muncă și a statutului ASEM și se sancționează în conformitate cu prevederile acestuia.

Secțiunea a V-a. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PERSONALULUI ȘTIINȚIFICO-*DIDACTIC* ȘI DE CERCETARE AUXILIAR ȘI ALE PERSONALULUI NEDIDACTIC

Articolul 161

- (1) Drepturile și obligațiile personalului didactic și de cercetare auxiliar și nedidactic decurg din legislația generală a muncii, din legislația specială, din contractul colectiv de muncă pe ramură, din contractul individual de muncă, din fișa postului, din hotărârile și deciziile structurilor de conducere ale ASEM.
- (2) Categoriile de personal incluse la alin. (1) au obligația de a respecta aceleași norme de conduită și etică universitară ca și personalul didactic și de cercetare.

Secțiunea a VI-a. *RECOMPENSE ȘI SANCTIUNI*

Articolul 162. Activitatea meritorie a cadrelor didactice și de cercetare științifică poate fi recompensată prin:

- a) mulțumiri adresate public în consiliile facultăților și în Senat, de către decan și, respectiv, Rector;

- b) scrisori de apreciere din partea Rectorului;
- c) diplome de excelență, de onoare sau de merit acordate de Senatul ASEM;
- d) premii sau alte foloase materiale;
- e) gradație de merit, conform dispozițiilor legale și metodologiei proprii aprobate de Senat;
- f) diplome și medalii specifice personalului din învățământ și de cercetare, în conformitate cu legea.

Articolul 163. Neîndeplinirea, cu vinovăție, de către personalul didactic și de cercetare a unor îndatoriri profesionale, prevăzute în statul de funcții, în contractul individual de muncă sau în fișa postului, ori încălcarea normelor de comportare, de etică universitară și deontologie profesională în dauna interesului învățământului, a imaginii publice și prestigiului ASEM se sancționează disciplinar, în raport cu gravitatea abaterilor, conform dispozițiilor Codului muncii.

Articolul 164.

- (1) Propunerea de sancționare disciplinară se face de către șeful de catedră, de către decan ori Rector, Comisia de Etică, după caz. Aceștia acționează în urma unei sesizări primite sau se autosesizează în cazul unei abateri constatate direct.
- (2) Sancțiunile se comunică, în scris, de către serviciul resurse umane, cu avizul consilierului juridic.

Articolul 165. Sancțiunea disciplinară se aplică numai după efectuarea cercetării faptei sesizate, audierea celui în cauză și verificarea susținerilor făcute de acesta în apărare.

Articolul 166. Activitatea meritorie a personalului didactic și de cercetare auxiliar și a personalului nedidactic poate fi recompensată prin:

- a) mulțumiri adresate public de către șeful direct;
- b) premii sau alte foloase materiale;
- c) salariu de merit, conform dispozițiilor legale și metodologiei proprii, aprobate de Senat.

Articolul 167. Neîndeplinirea, cu vinovăție, de către categoriile de personal menționate la art. 155, a unor îndatoriri profesionale prevăzute în contractul individual de muncă sau în fișa postului, a unor hotărâri și decizii ale structurilor de conducere sau ale șefilor ierarhici ori încălcarea normelor de conduită și etică universitară, prevăzute în prezenta Cartă și în Codul de etică și deontologie profesională universitară, se sancționează disciplinar, în raport cu gravitatea abaterilor, conform dispozițiilor Codului muncii.

Articolul 168. Propunerea de aplicare a unei sancțiuni disciplinare o face șeful ierarhic.

Articolul 169. Cercetarea prealabilă a faptelor prezumate a fi abateri, adoptarea sancțiunii și comunicarea deciziei de sancționare se vor efectua în termenele legale și în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

Articolul 170.

- (1) În cazul în care cel sancționat disciplinar nu a mai săvârșit abateri disciplinare în cursul unui an de la aplicarea sancțiunii și, în acest interval, și-a îmbunătățit activitatea și comportamentul, autoritatea care a aplicat sancțiunea disciplinară poate dispune ridicarea și radierea sancțiunii, făcându-se mențiunea corespunzătoare în statul personal de serviciu al celui în cauză.
- (2) Orice persoană poate sesiza conducerea ASEM cu privire la săvârșirea unei fapte care poate constitui abatere disciplinară. Sesizarea se face în scris, sub semnătură, și se înregistrează la Serviciul Juridic și de Secretariat al ASEM.

Articolul 171. Persoana sancționată are dreptul de a contesta decizia de sancționare disciplinară la instanțele judecătorești, conform legislației în vigoare.

Articolul 172.

- (1) Personalul didactic și de cercetare științifică, personalul didactic și de cercetare auxiliar și personalul nedidactic răspund patrimonial, în temeiul normelor și principiilor răspunderii civile contractuale, pentru pagubele materiale cauzate ASEM, din vina și în legătură cu munca lor.
- (2) Răspunderea patrimonială se stabilește potrivit legislației muncii și prevederilor regulamentelor interne ale ASEM.

CAPITOLUL IV. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE STUDENȚILOR

Articolul 173. Drepturile studenților

- (1) Studenții au următoarele drepturi:
  - a) să aleagă instituția de învățământ în care doresc să învețe;
  - b) să fie asigurați, în condițiile legii, cu manuale, asistență medicală, alimentație, servicii de transport, cămin;
  - c) să beneficieze, în condițiile legii, de bursă, al cărei quantum se stabilește de Guvern;
  - d) să își expună liber opiniile, convingerile și ideile;
  - e) să aibă acces la informație;
  - f) să fie aleși în structurile de conducere ale ASEM și să participe la evaluarea și promovarea calității învățământului, în condițiile prevăzute de Codul Educației și de regulamentele ASEM;
  - g) să participe la proiecte și/sau programe naționale și/sau internaționale de mobilitate academică;
  - h) să își revendice drepturile legale, să constituie asociații sau organizații care au drept scop apărarea intereselor lor și să adere la acestea, în conformitate cu legislația în vigoare;
  - i) să beneficieze de garanțiile și facilitățile prevăzute de legislație pentru persoanele care îmbină munca cu studiile în cazul în care sunt încadrați în câmpul muncii.
- (2) Studenții ASEM pot constitui organe de autogovernanță care funcționează în conformitate cu actele normative în vigoare și cu regulamentele ASEM.
- (3) Studenții sunt reprezentați în Senat și în Consiliul Facultății în proporție de 1/4 din numărul total al membrilor acestor organe.
- (4) Studenții ASEM au dreptul la scutirea de plata taxei de studii în conformitate cu regulamentele instituționale.
- (5) În caz de incapacitate de continuare a studiilor din motive de sănătate sau din alte motive justificate, studenții au dreptul la concedii academice conform actelor interne ale ASEM.
- (6) În vederea asigurării dreptului la educație al studenților care au nevoie de asistență socială, statul suportă, în condițiile legislației în vigoare, parțial sau integral, cheltuielile de întreținere a acestor pe durata studiilor în ASEM, conform normativelor în vigoare.
- (7) Studenții ASEM beneficiază de protecție și asistență socială și medicală în condițiile legii.
- (8) Studenții beneficiază și de alte drepturi consemnate în regulamentele ASEM.

Articolul 174. Obligațiile studenților

- (1) Studenții au următoarele obligații:
  - a) să respecte regulamentele ASEM;
  - b) să manifeste un comportament civilizată, să respecte normele de conviețuire în comunitatea academică, să păstreze bunurile din patrimoniul ASEM.
- (2) Studenții au obligația să frecventeze orele și să însușească materiile prevăzute de programele de studii.
- (3) Studenții care încalcă prevederile actelor normative în vigoare și/sau ale actelor interne ale ASEM sunt pasibili de sancționare, în funcție de gravitatea faptei, conform actelor interne ale ASEM, până la exmatriculare.

TITLUL IV. PATRIMONIUL. GESTIONAREA ȘI PROTECȚIA RESURSELOR PATRIMONIALE ALE ASEM

CAPITOLUL I – PATRIMONIUL ASEM

Secțiunea I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 175.

- (1) ASEM are un capital social în valoare de 268 659 280 (două sute șaiszeci și opt milioane șase sute cizzeci și nouă mii două sute optzeci lei și 60 bani.
- (2) Patrimoniul ASEM este constituit din totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale, drepturi reale și de creanță, precum și a bunurilor corespunzătoare acestor drepturi: bunuri imobile, mobile, corporale și necorporale.
- (3) ASEM este titulară a dreptului de proprietate ori a altor drepturi reale asupra patrimoniului pe care le exercită cu respectarea legii și a prezentei Carte.
- (4) ASEM poate avea în administrare clădiri, cămine, instalații inginerești, biblioteci, laboratoare, ateliere, cantine, clinici, terenuri, gospodării științifico-didactice, echipamente, utilaje, mijloace de transport și alte mijloace fixe și circulante.
- (5) Clădirile și terenurile în/pe care ASEM își desfășoară activitatea fac parte din domeniul public al unității administrativ-teritoriale sau, după caz, al statului. Celelalte bunuri sunt proprietatea Ministerului Educației și au fost atribuite ASEM-ului cu drept de gestiune operativă. Administrarea acestora se realizează conform legislației în vigoare.
- (6) Bunurile administrate de ASEM pot fi date în locațiune sau arendă, în condițiile legii, pe un termen ce nu depășește 5 ani, doar cu acordul Ministerului Educației, de preferință, în scopuri educaționale.

Secțiunea a II-a. VENITURILE ȘI CHELTUIELILE ASEM

Articolul 176.

- (1) **Veniturile ASEM** au la bază următoarele surse de venituri:
  - a) mijloace alocate de stat/Ministerul Educației pentru serviciile educaționale acordate ASEM-ului în baza contractului semnat cu acesta, în scopul pregătirii cadrelor de specialitate conform Planului (Comenzii de Stat) și întreținerea studenților cu statut de orfan și a celor aflați sub tutelă/curatelă;
  - b) mijloace alocate din contul bugetului de stat pentru activități de cercetare-inovare, obținute prin concurs, organizat de structura abilitată;
  - c) mijloace obținute de la prestarea serviciilor cercetare-inovare, efectuate la comandă în bază de contract;
  - d) mijloace obținute din cercetări științifice efectuate în baza proiectelor de cercetare-dezvoltare internaționale;
  - e) mijloace provenite din taxele de studii sau instruire aplicate studenților Ciclurilor I și II, studii integrate, doctoranzilor, precum și cursurile de formare continuă/de învățare pe tot parcursul vieții;
  - f) dobânzi de la depozitele bancare ale mijloacelor financiare disponibile;
  - g) donații și sponsorizări;
  - h) contracte de arendă și locațiune.
- (2) Veniturile sunt destinate finanțării învățământului și cercetării științifice, dezvoltării bazei materiale necesare acestora, investițiilor în structuri educaționale, de cercetare și sociale, acoperirii cheltuielilor materiale curente și salarizării personalului didactic, de cercetare științifică, didactic și de cercetare științifică auxiliar și nedidactic.

Articolul 177. Devizul instituției privind veniturile și cheltuielile se elaborează anual, în baza surselor prognozate de venituri și cheltuieli cu respectarea obligatorie a echilibrului acestora.

Articolul 178. Proiectul bugetului anual al ASEM se discută la Comisia pentru dialog social „angajator-salariați” și se aprobă de către Senatul ASEM. Raportul privind executarea bugetului anual se prezintă Senatului de către Rector în trimestrul I al anului calendaristic următor.

Secțiunea a III-a. CONTABILITATEA ȘI RAPORTAREA FINANCIARĂ

Articolul 179.

- (1) ASEM ține contabilitatea în conformitate cu Legea contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007, standardele naționale de contabilitate (SNC), alte acte normative.
- (2) Politica de contabilitate a ASEM se elaborează în conformitate cu legea contabilității și standardele naționale de contabilitate, se coordonează cu Ministerul Educației și se aprobă anual prin ordinul Rectorului.
- (3) Rapoartele financiare și statistice, dările de seamă fiscale se întocmesc și se prezintă în conformitate cu legislația în vigoare. Rapoartele financiare anuale sunt plasate pe site-ul oficial al ASEM până la data de 1 mai a perioadei de gestiune imediat următoare.
- (4) ASEM prezintă trimestrial Ministerului Educației rapoarte specifice, conform formularelor aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor. Rapoartele generalizate la nivel de autoritate se prezintă Ministerului Finanțelor în modul și termenele stabilite.

CAPITOLUL II. GESTIONAREA ȘI PROTECȚIA RESURSELOR PATRIMONIALE. CONTROLUL ASEM

Secțiunea I. GESTIONAREA ȘI PROTECȚIA PATRIMONIULUI

Articolul 180.

- (1) Resursele patrimoniale cuprind resursele materiale (baza materială) și veniturile (resursele de finanțare).
- (2) Baza materială se compune din spații de învățământ și de cercetare științifică (săli de curs, săli de seminar, laboratoare), spații administrative, aparatură de laborator, aparatură de cercetare științifică, echipamente IT, birotică, mobilier, echipamente tehnice de învățare, predare și comunicare, mijloace de transport și alte bunuri necesare desfășurării activităților didactice, de cercetare științifică și administrative.
- (3) Drepturile ASEM asupra bunurilor din patrimoniul propriu pot fi drepturi reale, respectiv, dreptul de proprietate sau de membrăminte ale acestuia, drept de închiriere, comodat, drept de concesiune, precum și drepturi de creanță.
- (4) Sursele de finanțare a ASEM sunt constituite din: taxele de studii, sponsorizări, legate testamentare, donații, venituri obținute din realizarea programelor de cercetare științifică, din contracte, din valorificarea cursurilor și a altor materiale didactice elaborate de cadrele didactice ale ASEM, finanțări obținute de la bugetul de stat, dividende din beneficiile societăților comerciale proprii, prestări de servicii, veniturile fundațiilor și alte surse.

Articolul 181

- (1) Resursele patrimoniale sunt administrate și gestionate de Contabilitatea ASEM și serviciile de specialitate, sub autoritatea Consiliului de administrație, în conformitate cu legea.
- (2) Pentru orice pagubă provocată bunurilor din patrimoniul ASEM, făptuitorul răspunde juridic, penal, civil și contravențional, în condițiile legii.

Articolul 182. Senatul, la propunerea Consiliului de administrație, aprobă periodic, de regulă, anual, obiectivele de dezvoltare a bazei materiale privind spațiile de învățământ și de cercetare științifică și dotările materiale necesare desfășurării în bune condiții a acestora.

Secțiunea a II-a. *CONTROLUL ASEM*

Articolul 183. Controlul corespunderii activității ASEM scopurilor acesteia se exercită de către Ministerul Educației și organele administrative ale ASEM.

Articolul 184. Controlul respectării standardelor de asigurare a calității revine Ministerului Educației prin intermediul Agenției de Asigurare a Calității sau altei structuri abilitate în domeniu.

Articolul 185. Controlul respectării disciplinei financiare se efectuează de către organele abilitate cu dreptul de control financiar, în modul stabilit de legislația Republicii Moldova.

TITLUL V. DISPOZIȚII FINALE

Articolul 186

- (1) Prezenta Cartă a fost supusă dezbaterii publice prin postare pe web site-ul ASEM, prin dezbateri cu personalul didactic la catedre, în consiliile facultăților, în Biroul Senatului și Senatul ASEM, în conformitate cu Legea nr. 152/2014.
- (2) După dezbateri, Carta se transmite pentru aviz de legalitate Ministerului Educației, care emite o rezoluție pozitivă asupra Cartei în termen de maximum 30 de zile de la data solicitării de către ASEM.

Articolul 187. Prezenta Cartă intră în vigoare, după dezbateri și avizare, de la data înregistrării la Ministerul Justiției, iar inițiativa de modificare a ei se ia la propunerea a cel puțin o treime din membrii Senatului. La aceeași dată, se abrogă orice dispoziție contrară.

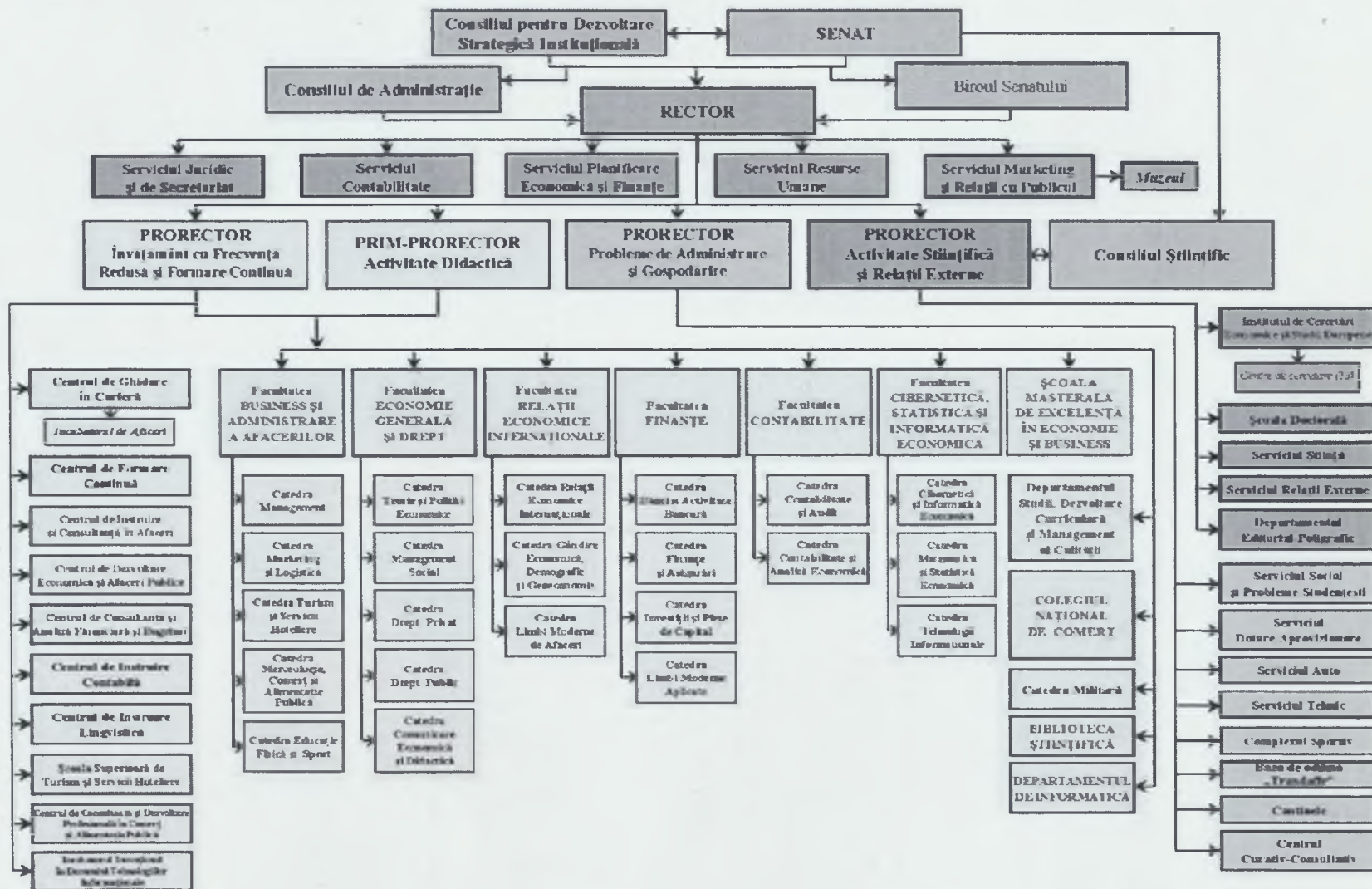
Articolul 188. Codul de etică și deontologie profesională universitară face parte integrantă din prezenta Cartă.

Articolul 189. Carta a fost aprobată prin Decizia Senatului din data de 29.05.2015, proces-verbal nr. 7 din 29.05.2015

Elaborat de Silvia MARIAN
dr. conf. univ.,
Șef Serviciu Juridic și de
Secretariat al ASEM

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ A ASEM

Redactor literar: Constantin Crăciun

Operator: Natalia Ivanova

Tipografia Academiei de Studii Economice a Moldovei
Chișinău, 2005, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 59.
Tel. 402-910